

58.23
02220

การใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อเปลี่ยนโน้ตภาพแห่งตนของแก้วยุ่น
ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช

ปริญญานิพนธ์

ของ

กาญจน์ แก้วทอง

24 ธ.ค. 2523

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3821676, 3816668

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

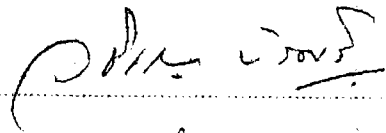
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2522

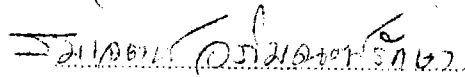
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

80539

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไว้

ประธาน

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำ จนปริญญาณิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.จรรจา สุวรรณทัต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพัฒน์กุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ ศรีโสภาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรหมทิพย์ ศิริวรรณมุขย์ ดร.โสรัย์ โพธิ์แก้ว ดร.ถนนม อินทรกำเนต อาจารย์ไพโรจน์ เบาใจ และอาจารย์ถวิล น้อยสุวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ขอบคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนลานสกา เด็กชายราชัน สุทธิธรรม และครอบครัว เด็กชายรัฐิพิพันธ์ อภิมณฑ์รักษา และคุณยงยุทธ แก้วทอง ที่ให้ความร่วมมือในการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

กราบขอบคุณ นายแพทย์ชัยยะ พูลทอง ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพิมพ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกื้อน สันธพันธ์ประทุม ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือด้านโปรแกรม และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ขอบคุณผู้ปกครองและคณะเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธินิรมิตราช และ สถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช ซึ่งให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บข้อมูล เป็นอย่างยิ่ง

ขอบคุณผู้ซึ่งมีโอกาสนามในที่นี้อีกหลายท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือจน ปริญญาณิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กาญจน์ แก้วทอง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
2	ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	5
	ความสำคัญของการศึกษาคนควา	6
	ขอบเขตของการศึกษาคนควา	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น	7
	คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	9
	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	สมมติฐานในการศึกษาคนควา	19
3	วิธีดำเนินการ	20
	กลุ่มตัวอย่าง	20
	การดำเนินการในการแบ่งกลุ่มทดลอง	20
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	20
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	21
	การหาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือ	23
	การดำเนินการทดลอง	24
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	25

บทที่	หน้า
4 ผลการทดลองและการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	27
ผลการทดลอง	28
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	32
บทย่อ	32
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	32
วิธีดำเนินการวิจัย	32
กลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	32
การดำเนินการทดลอง	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สรุปผลการค้นคว้า	33
อภิปรายผล	34
ข้อเสนอแนะ	36
ข้อเสนอแนะทั่วไป	36
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	36
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	43

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนของการทดลอง	24
2 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทม์ของการสอบครั้งแรกของกลุ่มทดลอง	28
3 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทม์ของการสอบครั้งแรกของกลุ่มควบคุม	29
4 ค่าสถิติพื้นฐานของการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง	30
5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง	30
6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของคะแนนเฉลี่ยภายหลังการทดลอง ...	31

คำนำ

การพัฒนาการของมนุษย์ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับของวัย แต่ละวัยอาจมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวมากน้อยแตกต่างกัน ที่มองเห็นว่าเป็นปัญหาอย่างชัดเจน คือ เด็กวัยรุ่น เฮิร์ลล็อก (Hurlock. 1968 : 394) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา และเป็นวัยที่มีความเคร่งเครียดทางอารมณ์ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมอย่างมากมาย เด็กวัยรุ่นมักเจ้าอารมณ์ ตัดสินใจอย่างรวดเร็วและรุนแรง สาเหตุเพียงเล็กน้อยอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่โตได้ เพราะฉะนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่น จึงควรสนใจศึกษาธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น และยอมรับความจริงข้อนี้ พยายามทำความเข้าใจเด็กวัยรุ่นให้มากขึ้น ความไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นย่อมจะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างวัย เด็กวัยรุ่นเองนอกจากไม่อาจเข้าใจในความคิดของผู้ใหญ่แล้ว บางครั้งก็ยังไม่สามารถเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง เด็กวัยรุ่นที่ไม่เข้าใจตนเอง และไม่เข้าใจผู้อื่นนั้น นอกจากจะมีปัญหาค้นหาการปรับตัวแล้วยังอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมได้อีกนานัปการ การที่จะทำความเข้าใจและช่วยให้อายุรุ่นนี้มีความเจริญก้าวหน้าไปในทางที่พึงปรารถนา จะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทต่อการพัฒนาการของเด็กมากที่สุด คือ ครอบครัว เด็กจะเริ่มเรียนรู้แบบแผนของพฤติกรรมต่าง ๆ จากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด ฉะนั้น แบบแผนพฤติกรรมของเด็กจะสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เด็กรับรู้มาจากสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเด็กก็จะประเมินค่าตนเอง โดยการนำตนเองไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ การที่เด็กรู้จักนำตนไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ นี้เองทำให้เกิดมีมโนภาพแห่งตน (Self-Concept) การที่เด็กมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนนี้อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความจริงก็ได้ เด็กส่วนมากจะประเมินค่าตนโดยตีความหมายจากปฏิกิริยาที่คนอื่นแสดงต่อตนในขณะที่เด็กประเมินค่าตนนั้น เด็กก็ย่อมสะท้อนความนึกคิดที่มีต่อตนเอง และความนึกคิดที่ผู้อื่นมีต่อตนด้วย ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กจะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อกระบวนการ

การสร้างมีภาพแห่งตนของเด็กมากที่สุด เด็กจะเริ่มเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิดกว่าตนเป็นคน
อย่างไร และนำสิ่งที่รับรู้มารวมไว้เป็นมีภาพแห่งตน เช่น เด็กรู้ว่า "ฉันเรียนไม่เก่ง"
"ฉันเป็นคนขี้ขลาด" "ฉันเป็นคนมีเหตุผล" เด็กกระทำโดยการประเมินเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น
มีภาพแห่งตนนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะช่วงเวลา
ที่บุคคลเริ่มตนมีพัฒนาการในตน (Strang. 1957 : 78)

นอกจากการเปลี่ยนแปลงตามวัยของวัยอันเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้ง
ทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมอย่างมากมาแล้ว ความสับสนวุ่นวายในสภาพสังคมปัจจุบัน
ที่พ่อแม่จะต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านมากขึ้น เด็กได้รับความเอาใจใส่น้อยลง หรือ
บางรายถูกทอดทิ้ง ก็เป็นอีกเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดปัญหาในการปรับตัว การที่จะช่วยให้เด็ก
สามารถปรับตัวได้ดังนี้ จะต้องช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเอง มองตนเองได้ถูกต้องตามความ
เป็นจริง ต้องช่วยให้เด็กเกิดการยอมรับนับถือตนเอง การที่จะสร้างให้เด็กเกิดการยอมรับนับถือ
ตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองได้นั้น ย่อมเป็นผลมาจากการสร้างเสริมมีภาพแห่งตนไปในทาง
ที่ดี ตามที่กล่าวมาแล้วตอนต้นว่า มีภาพแห่งตนเกิดจากการรับรู้ หรือการปะทะสังสรรค์กับ
สิ่งแวดล้อมของเด็ก ซึ่งการรับรู้บุคคลได้สะสมมาตั้งแต่ยังเป็นทารก ดินคไมเยอร์ (Dinkmeyer.
1965 : 194) แสดงความคิดเห็นว่าแม่เป็นบุคคลแรกที่ทำให้เกิดมีภาพแห่งตนขึ้นในตัวเด็ก
และเขาเชื่อว่ามีภาพแห่งตนนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น ซึ่งสอดคล้อง
กับความคิดเห็นของ โรเจอร์ส (Rogers. 1962 : 21 - 23) ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตน
จะเป็นไปในทางที่ดีได้ ถ้าเด็กมีประสบการณ์มากขึ้น การเพิ่มประสบการณ์ให้แก่เด็กนั้น อาจเป็นไป
ในลักษณะของการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน โรงเรียน ให้เป็นไปในทางที่ดี หรืออาจทำได้โดย
การให้ "แม่แบบ" แก่เด็ก เพื่อจะนำไปปรับปรุงมีภาพแห่งตน "แม่แบบ" (Model) นี้
อาจสร้างขึ้นโดยการใช้คำพูด การเขียน การแสดงด้วยภาพ หรืออาจใช้ร่วมกันทั้งภาษาและภาพ
(Bandura and Walters. 1963 : 49) การแสดงด้วยภาพนั้น อาจสร้าง "แม่แบบ"
ในลักษณะของภาพยนตร์ โทรทัศน์และโสตทัศนวัสดุอื่น ๆ โสตทัศนวัสดุเหล่านี้มักเป็นพาหะสำคัญ
ในการช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง "แม่แบบ" เหล่านี้ย่อมเป็น
ประสบการณ์อย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงมีภาพแห่งตนไปในทางที่ดีขึ้น

เด็กวัยรุ่นประเภทหนึ่งที่เราควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ เด็กวัยรุ่นเหล่านี้เป็นเด็กที่มีปัญหานานาประการที่ทำให้ถูกแยกออกจากครอบครัวเดิมของตน เช่น พ่อแม่มากจนไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เป็นเด็กกำพร้า หรือสาเหตุอื่น ๆ ซึ่งทำให้ต้องมาอยู่ในสถานสงเคราะห์ เด็กวัยรุ่นเหล่านี้จะขาดความรัก ความสนใจ และความอบอุ่น ซึ่งควรจะได้รับจากครอบครัว อันเป็นเหตุให้เด็กมีสภาพทางอารมณ์แตกต่างไปจากเด็กที่อยู่ตามบ้าน เด็กวัยรุ่นเหล่านี้มักมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับตนเอง มองเห็นว่าตนเองไม่มีค่า (Strang. 1957 : 78) เด็กวัยรุ่นส่วนมากมักนำตนเองไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ถ้าการเปรียบเทียบไม่เป็นที่พึงพอใจ ก็จะรู้สึกไม่พอใจตนเอง และเกิดความคับข้องใจอันเป็นลักษณะหนึ่งของการไม่ยอมรับตนเอง (Garrison. 1956 : 15) การยอมรับตนเองจะเกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างมีโนภาพแห่งตนกับตนตามปณิธาน (Bruce. 1958 : 49) ตนตามปณิธานของเด็กวัยรุ่นอาจจะสูงเกินไป หรือต่ำเกินไป หรือพอดีขึ้นอยู่กับระดับความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคล ถ้าตนตามปณิธานสูงเกินไปก็จะเป็นลักษณะพอฝัน อันจะนำมาซึ่งปัญหาทางอารมณ์ มีความคับข้องใจ มีความกดดันทางจิตใจ และนำมาซึ่งลักษณะการมีปมด้อย ส่วนวัยรุ่นที่ตนตามปณิธานต่ำเกินไปก็จะทำลายความรู้สึกนับถือตนเอง

การที่บุคคลจะมีบุคลิกภาพที่ดี จะต้องมีการยอมรับนับถือตนเอง มีความเข้าใจตนเอง อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีตนตามปณิธาน และระดับความทะเยอทะยานที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตน และเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ (จุไรรัตน์ เปรมิษฐ์ 2512 : 5) ดังนั้น การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเด็กหรือโลกภายในของเด็ก จะทำให้เข้าใจเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ ซึ่งมักจะถูกมองว่าเป็นเด็กมีปัญหา ไม่ยอมรับตนเอง หรือมองเห็นว่าตนเองไม่มีคุณค่า อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจผิดมองมีโนภาพแห่งตนต่ำเกินไป หรือสูงเกินไป การที่จะช่วยให้เด็กมองตนเองตามความเป็นจริง ย่อมจะทำให้เด็กสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่ง เฮมด (Hamed. 1967 : 225 - 226) พบว่า ผู้ที่มีมีโนภาพแห่งตนที่ดี จะปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีมีโนภาพแห่งตนที่ไม่ดี ฉะนั้น การช่วยให้เด็กวัยรุ่นมีมีโนภาพแห่งตนดีขึ้น ก็ย่อมเป็นผลทำให้เด็กปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขขึ้น

เฮิร์ลอค (Hurlock. 1968 : 408 - 409) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อกันอย่างมาก ทั้งทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ค่านิยม และพฤติกรรมอื่น ๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว อันจะเป็นผลทำให้ทัศนคติพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปด้วย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้น มักเป็นผลเนื่องมาจากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น แล้วกระทำตามแบบอย่างที่ได้พบเห็นมาทันที หรือกระทำเมื่อใดสังเกตมาแล้วชั่วระยะเวลาหนึ่ง พฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ ในสังคมจึงเป็นเสมือนแม่แบบ ซึ่ง มาร์ลัต (Marlatt. 1975 : 117) ได้อธิบายไว้ว่า "แม่แบบ" หมายถึง กระบวนการของการเรียนรู้โดยการสังเกตในพฤติกรรมของแต่ละคน หรือของกลุ่มซึ่งมีแม่แบบเป็นสิ่งที่มาเร้าความคิด ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสังเกตการกระทำของแม่แบบ

กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบนี้ แบนดูรา (Bandura. 1977 : 22 - 29) ได้กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน อันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมจากผู้อื่นและพฤติกรรมนั้น ๆ จะชี้นำพฤติกรรมของเขาได้ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกต อันประกอบด้วยองค์ประกอบสี่ประการ คือ

1. ความสนใจ (Attentional Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญ ๆ ของแม่แบบไว้อย่างละเอียด โดยการสังเกต และสามารถสรุปรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาได้อย่างเป็นขั้นตอน

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการของความสนใจในการเรียนรู้ด้วยการสังเกตนี้มีมากมาย เช่น ลักษณะของผู้สังเกตในด้านการรับรู้ การรวบรวม และแปลความหมายจากสิ่งที่ได้เห็น ลักษณะหรือการแสดงออกของแม่แบบ

2. การเก็บจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการของความจำ ซึ่งเป็นการรวบรวมพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้อ้างอิงเห็นไว้ทุกครั้ง การเก็บจำนี้จะทำในรูปของสัญลักษณ์ ซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไป กระบวนการสร้างสัญลักษณ์นี้จะช่วยให้จำพฤติกรรมของแม่แบบได้ แม้จะไม่ได้เห็น "แม่แบบ" ในช่วงระยะเวลาอันสั้น

3. การแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่คัดลอกสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นแม่แบบแห่งพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม กระบวนการนี้

เกี่ยวข้องกับระบบของร่างกายและจิตใจ การเกิดพฤติกรรมขึ้นอยู่กับปริมาณการเรียนรู้จากการสังเกต และองค์ประกอบของทักษะที่ใช้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้พฤติกรรมจึงเป็นไปตามกระบวนการของแม่แบบ ซึ่งผู้เรียนจะค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมของตนตามแบบที่โต้พบเห็น

4. การจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างความรู้ที่ได้รับ กับการแสดงออก มนุษย์ไม่สามารถจะแสดงออกได้ตามที่รับรู้มาทั้งหมด จึงมักจะเลือกพฤติกรรมของแม่แบบซึ่งก่อให้เกิดผลดีตอบแทน มากกว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย ผู้สังเกตจะประเมินคุณค่าของพฤติกรรมของแม่แบบโดยการรับเอาสิ่งที่ตนพอใจไว้ และไม่ยอมรับสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย

กระบวนการจูงใจมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยการสังเกตแม่แบบที่ใกล้ชิด การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งซ้ำแล้วซ้ำอีก จะก่อให้เกิดการเลียนแบบในผู้ซึ่งสังเกตการกระทำนั้น

ฉะนั้น การที่จะให้เด็กเกิดการเรียนรู้จาก "แม่แบบ" จึงอาจสร้างแม่แบบได้ตามทฤษฎีของแบนดูรา แบนดูรา (Bandura. 1977 : 40 - 51) ได้แบ่งแม่แบบไว้เป็นสองชนิด คือ ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Live Model) และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เด็กอาจเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงจากสังคม หรือชีวิตประจำวัน พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างนี้มีอิทธิพลต่อผู้พบเห็นมาก ฉะนั้น การให้แม่แบบโดยใช้สัญลักษณ์ ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสาร หรือใช้สื่อทัศนวัสดุ เช่น วิดีโอ โทรทัศน์ หรือวีซีดีโอเทป เป็นสิ่งช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ จำ แสดงออกและมีแรงจูงใจ ที่จะยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ มาปรับปรุงบุคลิกภาพของตน ผู้เขียนเชื่อว่าการที่เราให้แม่แบบในทางบวกแก่เด็กวัยรุ่น โดยที่ตัวแบบนั้นเป็นเด็กวัยรุ่นเช่นเดียวกัน และสร้างแม่แบบเป็นสโลโก้ประกอบคำบรรยาย ย่อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่น ผู้เขียนจึงนำไปทดลองใช้กับเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช เพื่อจะได้นำผลจากการทดลองนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของเด็กวัยรุ่นต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษามโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นชาย ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาว่าการใช้เทคนิค "แม่แบบ" จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพ
 แหงตน ของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์หมากน้อยเพียงใด

3. เพื่อศึกษาวาระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
 มีโนภาพแหงตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์หรือไม่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อจะได้ทราบระดับของมีโนภาพแหงตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์
 นานศรีธรรมราช

2. เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะพัฒนามีโนภาพแหงตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์

3. ถ้าการทดลองใช้เทคนิค "แม่แบบ" มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแหงตนของ
 เด็กวัยรุ่นก็จะได้นำเทคนิคแบบนี้ไปใช้ในการปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์
 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแหงตนในแง่ของการ
 ยอมรับตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้เห็น "แม่แบบ" ที่คือ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เด็กวัยรุ่นชายอายุ 13 – 16 ปี ในสถานสงเคราะห์นานศรีธรรมราช ในปี

พ.ศ. 2521 – 2522 จำนวน 40 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 "แม่แบบ"

3.1.2 เวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์

3.1.2.1 ไม่เกิน 2 ปี

3.1.2.2 2 ปี 1 เดือน – 5 ปี

3.1.2.3 5 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม

– การเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างตอบขอทดสอบด้วยความจริงใจ
2. การทดสอบครั้งแรก (Pre-Test) จะไม่มีผล (Treatment Effect) ต่อการทดสอบครั้งหลัง (Post-Test) เพราะเว้นระยะเวลาไว้สี่สัปดาห์
3. แบบทดสอบที่ใช้วัดมีโนภาพแห่งตนใช้แบบทดสอบของ ดร. พรรณทิพย์ เกษะนันท์ ที่ดัดแปลงมาจากแบบทดสอบของรูบิน (Rubin's Self - Esteem Scale)
4. เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เป็นเด็กที่มาจากสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของสถานสงเคราะห์ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ หมายถึง เด็กชายที่มีอายุระหว่าง 13 – 16 ปี ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2521 – 2522

มีโนภาพแห่งตน (Self - Concept) หมายถึง ทักษะหรือความรู้สึกรู้จักคิดของ แต่ละบุคคลที่มีต่อตนเอง ในการวิจัยนี้หมายถึงค่าที่ได้จากการทดสอบตามแบบทดสอบ Rubin's Self - Esteem Scale.

แม่แบบ หมายถึง ข้อความในคำนำที่บรรยายถึงเด็กวัยรุ่นชาย ซึ่งสร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์ของโรเจอร์ส แสดงถึงมีโนภาพแห่งตนหกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรม จรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคม และการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ประกอบด้วย สไลด์ แสดงถึงพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นตามข้อความที่บรรยายไว้นั้น

มีโนภาพแห่งตนหกด้าน ตามหลักเกณฑ์ของโรเจอร์ส คือ

1. ด้านร่างกาย หมายถึง การให้ความเห็นเกี่ยวกับตนในด้านร่างกาย รูปร่าง ลักษณะ ท่าทางที่ปรากฏ สุขภาพ ทักทะ และเรื่องเกี่ยวกับเพศ

2. ทางค่านศีลธรรมจรรยา หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดี รวมถึงความเลื่อมใสในหลักศาสนา และการปฏิบัติตนในฐานะศาสนิกชนที่ดี
3. ทางค่านส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกถึงคุณค่าของตน การประเมินค่าบุคลิกภาพของตน ความพอใจในตนในลักษณะนามธรรม
4. ทางค่านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกในคุณค่า และความพอใจในสถานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว
5. ทางค่านสังคม หมายถึง ความพึงพอใจ และเห็นคุณค่าในความสัมพันธ์กับผู้อื่น
6. ทางค่านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง หมายถึง ความกล้าที่จะยอมรับความจริงทั้งในเรื่องดี และไม่ดีเกี่ยวกับตน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักจิตวิทยา กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหา เพราะว่าในระยะวัยรุ่นนี้ จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากวุฒิภาวะทางเพศ และทางสรีระ (สุชา จันทน์เอม 2512 : 13 - 14) กล่าวว่า วัยนี้เป็นวัยแห่งการเสริมสร้างสิ่งแปลก ๆ ใหม่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ วาสนา ศรีมณี (วาสนา ศรีมณี 2513 : 64 - 69) ที่ว่า วัยรุ่นจัดเป็นวัยต่อจากเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ ร่างกายเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เด็กจะว่าสนใจในการเปลี่ยนแปลง ส่วน ละเมียด ลิมอักษร (ละเมียด ลิมอักษร 2507 : 33) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่นาตื่นเต้นสำหรับเด็ก และน่าสนใจสำหรับผู้ปกครอง วัยนี้เป็นวัยที่เริ่มละทิ้งความเป็นเด็ก เป็นระยะเวลาที่การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติทำให้เด็กยุ่งยากในการปรับตัว ควญเหตุที่เด็กวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของร่างกาย อวัยวะเกี่ยวกับเพศ ตลอดจนระบบการทำงานของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายก็เปลี่ยนไปด้วย ฮอลล์ (Hall. 1904 : 149 - 150) จึงกล่าวว่าเด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนบุคลิกภาพใหม่ แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนเด็กเกิดการสงสัย แลลงใจ และพยายามค้นหาคำตอบมาเฉลยความไม่เข้าใจของตน ส่วน จิตใจ อารมณ์ และความนึกคิดนั้น จะมีลักษณะหงุดหงิด เอาใจตัว ร้น ร่อระไรไม่ได้ เคื่องยาก อารมณ์ดีบ้างไม่ดีบ้าง อารมณ์ไม่คงเส้นคงวา อาจเป็นคนไม่โหดเนียงง่าย เอะอะปึงปัง ไม่สามารถทำนายนลักษณะอารมณ์ได้ ฮอลล์ จึงเรียกวัยนี้ว่าเป็นวัยแห่งพายุบุแคม (Storm and Stress) ซึ่ง เฮิร์ลอค (Hurlock. 1968 : 394) ก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยที่มีความเกรงเครียดทางอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงนี้จะมีมากในระยะก่อนวัยรุ่น และวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย และพฤติกรรม เด็กวัยรุ่นมักแสวงหาความมั่นใจจากเพื่อน รุนราวคราวเดียวกัน มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีของกลุ่มของตน

การเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้เกิดความต้องการปรับปรุงตัวเอง ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเร็ว ก็ยิ่งปรับตัวได้ยาก การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการทำลายลักษณะนิสัยเดิมทั้งด้านความคิดและการกระทำ แล้วสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมา ความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองเพิ่มสูงมากในระหว่างวัยรุ่นตอนต้น แต่ก็ไม่อยากให้ผู้ใหญ่ช่วยแก้ปัญหา เพราะคิดว่าผู้ใหญ่อาจไม่เข้าใจปัญหาของตน เด็กวัยรุ่นจึงหันไปหาเพื่อนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ถ้าไม่ได้รับความมั่นใจในการช่วยเหลือก็อาจหันไปหาผู้ใหญ่ที่ไม่เห็นด้วย เช่น จดหมาย คอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ แมกกาซีน วิทญ์ หรือโทรทัศน์ (Borg. 1952 : 149 - 156) เด็กวัยรุ่นไม่ต้องการให้ใครบอกว่าควรแก้ปัญหานั้นอย่างไร แต่ต้องการข้อชี้แนะพิเศษ คำแนะนำ และโอกาสที่จะตัดสินใจขั้นสุดท้ายด้วยตนเอง

เด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในสถานสงเคราะห์ก็เช่นเดียวกับเด็กวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป คือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางกายาร่างกาย อารมณ์ และสังคมอย่างรวดเร็วและมีปัญหาเช่นเดียวกัน และอาจมีปัญหามากกว่าเด็กวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป ทางด้านจิตใจ เพราะเด็กในสถานสงเคราะห์เป็นเด็กที่ถูกแยกจากครอบครัวเดิมของตน เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ตามเอกสารสรุปกิจการของสถานสงเคราะห์ (ภาคผนวก ก) ได้สรุปไว้ว่า เป็นเด็กกำพร้า เด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม บิดามารดาอาจไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เด็กที่ตกอยู่ในภาวะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือศีลธรรม เด็กที่มีปัญหาความประพฤติ และเด็กที่หน่วยงานอื่นขอให้อพยพไว้ในความอุปการะ เด็กวัยรุ่นเหล่านี้จะขาดความรัก ความสนใจ และความอบอุ่น เด็กวัยรุ่นเหล่านี้มักมองเห็นตนเองไม่มีค่า (Strang. 1957 : 78) อันเนื่องมาจากการมองมิโนภาพแห่งตนต่ำเกินไปหรือสูงเกินไป การช่วยให้เด็กมองเห็นตนเองตามความเป็นจริง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะ เฮมค (Hamed. 1967 : 225 - 226) กล่าวว่า เด็กที่มองเห็นตนเองตามความเป็นจริง เป็นเด็กที่ปรับตัวได้ และเด็กที่มีมิโนภาพแห่งตนก็จะปรับตัวได้ดี ฉะนั้น ผู้ใหญ่จึงควรทำความเข้าใจ และหาวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า การที่เด็กปรับตัวได้ดี จะเป็นผลมาจากการมีมิโนภาพแห่งตนดี ถ้าเด็กมีมิโนภาพแห่งตนไม่ดี ก็ควรมีวิธีการเปลี่ยนแปลงมิโนภาพแห่งตนของเด็กให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น จึงควรทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ ได้แก่ "ตน" "มิโนภาพแห่งตน"

และการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน ดิงค์เมเยอร์ (Dinkmeyer. 1965 : 183) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ตน" ไว้ว่า ตนเป็นโลกภายในของแต่ละคน ซึ่งเป็นผลมาจากการปะทะสังสรรค์กับคนอื่น ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของโรเจอร์ส (Rogers. 1951 : 483) ที่กล่าวว่า "ตนพัฒนาขึ้นมาจากการปะทะสังสรรค์ระหว่างอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งอินทรีย์อาจจะรับรู้หรือรับค่านิยมจากผู้อื่นมาในสภาพที่บิดเบือนไปจากความจริงก็ได้ ส่วน เจอร์ซิลด์ (Jersild. 1963 : 7) นอกจากจะคิดเห็นเช่นเดียวกับดิงค์เมเยอร์ และโรเจอร์ส ในแง่ว่าตนเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับมาทั้งหมดแล้ว เจอร์ซิลด์ยังอธิบายอีกว่า "ตน" คือ ผลรวมของมโนคติ (Ideas) และทัศนคติเกี่ยวกับตนเอง ว่าฉันคือใคร และฉันเป็นอะไร และ นิวโคมบ์ (Newcomb. 1950 : 312) กล่าวว่า "ตน" ของบุคคล คือ วิธีทางที่บุคคลรับรู้ตัวของเขาเอง หรือการที่แต่ละบุคคลรู้จักตนเอง ฉะนั้น การที่จะเข้าใจจน จึงจำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความรู้สึกและการรับรู้ตนเองของเขาด้วย

การพัฒนาเกี่ยวกับตนของบุคคลจะเป็นผลมาจากการปะทะสังสรรค์กับบุคคลอื่น และ สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อม จะทำให้บุคคลรู้จักประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลให้เกิดมโนภาพเกี่ยวกับตนขึ้น มโนภาพแห่งตนจึงมีความหมายแตกต่างไปจาก "ตน"

ตามพจนานุกรมของ กูด (Good. 1973 : 254) ได้ให้ความหมายของ มโนภาพแห่งตนไว้ว่า เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถ รูปร่างลักษณะการกระทำ กิจกรรมประจำของตนเองในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่ง ซึ่งคล้ายคลึงกับความหมายของ บาร์ตัสเซก (Bartussek. 1972 : 185) และ แฟรนค์เซน (Frandsen. 1961 : 472) ที่กล่าวว่า มโนภาพแห่งตนเป็นผลรวมของทัศนคติความนึกคิด ความรู้สึก และค่านิยมเกี่ยวกับ พฤติกรรม ความสามารถ และคุณลักษณะของตนเอง แต่ โวลแมน (Wolman. 1973 : 342) เน้นว่า มโนภาพแห่งตน คือ การประเมินผลที่บุคคลมีต่อตนเอง ส่วน ออรัลเบล และ โรบินสัน (Ausubel and Robinson. 1969 : 405) เห็นว่า มโนภาพแห่งตน เป็นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) และทัศนคติทางที่ (Affective) ของบุคคลที่มี ต่อตนเอง และเป็นลักษณะที่ซับซ้อนมาก นักจิตวิทยาคนอื่น ๆ ที่กล่าวถึงความหมายของ มโนภาพแห่งตนในแง่ของการรับรู้ เช่น ไรมี (Raimy. 1948 : 153 - 163) และ โรเจอร์ส (Rogers. 1951 : 497) ซึ่งกล่าวว่า มโนภาพแห่งตนเป็นการรับรู้สิ่งต่าง ๆ

ซึ่งถูกจัดให้เป็นระบบมากหรือน้อยเป็นผลมาจากการสังเกตตน และการรับรู้จะมีโครงสร้างเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะความหมายของตน ความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลอื่นในสังคมมีปฏิกิริยาต่อเขาอย่างไร

พรหมทิพย์ เกษะนันท์ (พรหมทิพย์ เกษะนันท์ 2517 : 56) ใ้สรุป

ความหมายของมโนภาพแห่งตนไว้ว่า คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของตน แต่เป็นส่วนสำคัญที่มีแก่นแท้ เป็นคุณลักษณะประจำตัวของตนเอง เป็นคุณลักษณะที่คนคิดว่าในตัวของเขาเองตลอดเวลา ทุกสถานที่ แต่มโนภาพแห่งตนไม่ใช่ตน เพราะตนคือวิถีทางที่คนเป็นตนของตนเอง รวมความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองบางส่วน พร้อมทั้งร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ความสามารถ นิสัยใจคอลงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ อ่ำไพ ศิริวิพัฒน์ (อ่ำไพ ศิริวิพัฒน์ 2515 : 93) ซึ่งเห็นว่ามโนภาพแห่งตนกับตนไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่มโนภาพแห่งตนเป็นส่วนหนึ่งของตน เป็นส่วนที่สำคัญและเป็นคุณลักษณะประจำตัวของคน

แมคแคนดเลส (McCandless. 1967 : 291) กล่าวว่า คนที่มีมโนภาพแห่งตนดี จะมีลักษณะอุปนิสัยที่น่าพึงประสงค์ มีความกังวลต่ำ และสามารถปรับตัวได้ดี มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นคนเด่น และมีความสัมพันธ์ในกลุ่มดี จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มากกว่าบุคคลซึ่งมีมโนภาพแห่งตนไม่ดี และจะใช้กลวิธี ป้องกันตนเองน้อยมาก

สรุปได้ว่า มโนภาพแห่งตนก็คือ ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด หัตถ์นึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน ทั้งในทางดีและไม่ดี ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ตนได้มีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้จะพัฒนาไปเรื่อย ๆ ตามระดับวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อม ไม่มีการจำกัดเวลา ขอบเขต มโนภาพแห่งตนจึงไม่ใช่ตน เพราะบุคคลอาจมีความคิดเห็น รับรู้เกี่ยวกับตนได้ไม่ตรงกับที่ตนเองเป็นจริง ๆ ก็ได้

การที่เราจะวัดว่าใครมีมโนภาพแห่งตนอย่างไร จำเป็นต้องใช้วิธีการวัดผลหรือการประเมินค่าตามหลักทางวิทยาศาสตร์ เพราะมโนภาพแห่งตนเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งในบุคลิกภาพของคน มโนภาพแห่งตนนี้มีทั้งส่วนที่เป็นความคิดที่น่าพึงปรารถนา และไม่น่าพึงปรารถนา ซึ่งจัดเป็นคุณค่าทางบวก และทางลบ การวัดมโนภาพแห่งตนส่วนมากนักวิจัยมักจะให้นิยามวัดจึกระกับของตัวเองตามลักษณะค่าต่าง ๆ ที่ให้มา เช่น ดี กล้าหาญ สวยงาม

แข็งแรง ข้อสัถย์ (McCandless. 1967 : 260) ผลที่ออกมาจะเป็นเครื่องชี้บอ
มโนภาพแห่งตนของผู้ตอบ

เทคนิคที่ใช้ในการวัดมโนภาพแห่งตนนี้ แมคแคนด์เลส (McCandless. 1967 :
260 - 263) ได้อธิบายไว้ว่า สามารถใช้วิธีการวัดได้หลายแบบ เช่น แบบตรวจสอบ
มาตราส่วนประมาณค่า Q - sort และ กลวิธีระบายความในใจ ส่วน พรหมทิพย์
เภะนันท์ (Punthip Bekanan. 1974 : 14 - 16) ได้รวบรวมเทคนิคที่ใช้
วัดมโนภาพแห่งตนไว้ดังนี้

1. แบบ Projective technique ซึ่งเป็นวิธีการที่ให้ผู้ทดลองได้แสดงออก
ด้วยความรู้สึกไวส่วนตัว โดยเจ้าตัวเองไม่รู้สึกขัดแย้ง และบุคคลอื่น ๆ ก็อาจไม่รู้ วิธีการ
เหล่านี้ คือ การวาดภาพ เติมประโยคให้สมบูรณ์ การเล่าเรื่องจากภาพ การใช้แบบทดสอบ
ต่าง ๆ เช่น มาตราส่วนประมาณค่า Q - sort เป็นต้น

2. แบบ Informal technique การใช้เทคนิคแบบนี้วัดมโนภาพแห่งตน
จะใช้ทั้งแบบเป็นคำพูด และไม่เป็นคำพูด

การวัดมโนภาพแห่งตนจึงเลือกใช้เทคนิคในการวัดอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวแล้ว
ส่วนมากมักใช้การวัดมโนภาพแห่งตนอย่างมีแบบแผน โดยใช้การทดสอบแบบต่าง ๆ

มโนภาพแห่งตนสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นเดียวกับลักษณะอื่น ๆ
นักจิตวิทยาที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนเป็นไปตามประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ คือ
เอปสไตน์ (Epstein. 1973 : 404 - 416) ส่วน การ์ด โรเจอร์ส (Hall
and Lindzey. 1959 : 476) เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนเป็นผลมาจาก
วุฒิภาวะ และการเรียนรู้ สำหรับ แคทเทล (Cattell. 1950 : 603) ได้เน้นระยะ
เวลาของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนว่าจะเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งสอดคล้อง
กับความคิดของ เฮิร์ลอค (Hurlock. 1974 : 128) และของ รัสเซลล์
(Russell. 1956 : 138) ที่กล่าวว่า บุคคลจะพัฒนามโนภาพแห่งตนเมื่อมีอายุอยู่ใน
วัยรุ่นได้มากที่สุด

พรหมทิพย์ เภะนันท์ (พรหมทิพย์ เภะนันท์ 2516 : 65 - 66) เห็นว่า
มโนภาพแห่งตนเป็นสิ่งที่ปฏิรูปมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม เมื่อประสบการณ์และ

สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ มีภาพแห่งตนจึงควรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ด้วย และได้ให้ความคิดเห็นว่า องค์ประกอบที่ทำให้มีภาพแห่งตนเปลี่ยนแปลง ได้แก่ สังคมที่เราอาศัยอยู่ ผู้ที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลผู้นั้น และองค์ประกอบสุดท้าย คือ มีภาพแห่งตนตามปณิธาน (Ideal Self - Concept)

การวิจัยเกี่ยวกับมีภาพแห่งตน ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน เช่น จรัล พรหมคำตัน (จรัล พรหมคำตัน 2514 : 45 - 47) ได้ศึกษามีภาพแห่งตน และความเข้าใจในการอ่านของเด็กวัยรุ่นในชนบท ซึ่งมีอายุระหว่าง 14 - 19 ปี จำนวน 300 คน เป็นชาย 150 คน เป็นหญิง 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบการวัดมีภาพแห่งตน ชื่อ Tennessee Self - Concept Scale และแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงในชนบทมีมีภาพแห่งตนทางด้านความพึงพอใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนมีภาพแห่งตนโดยทั่วไป และตนทางด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ไฉน มีวิริยะเกิด (ไฉน มีวิริยะเกิด 2514 : 33 - 34) ได้ศึกษามีภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นชายหญิงจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางและระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายหญิงจากโรงเรียนสหศึกษาสี่แห่งในกรุงเทพฯ อายุระหว่าง 12 - 17 ปี โดยเป็นเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลาง 100 คน เป็นชาย 50 คน เป็นหญิง 50 คน จากครอบครัวชั้นต่ำ 100 คน เป็นชาย 50 คน เป็นหญิง 50 คน รวม 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดมีภาพแห่งตนของเพียร์ส และ แฮร์ริส (The Peirs - Harris Children's Self - Concept Scale) ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำมีมีภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกลักษณะ

แสงเคื่อน บุญไทร (แสงเคื่อน บุญไทร 2514 : 40 - 49) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับตน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในอุดมคติ และความแตกต่างระหว่างตน กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนระหว่างกลุ่มวัยรุ่นชายและกลุ่มวัยรุ่นหญิงหกก้าน คือ ด้านร่างกาย ศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคม และการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี ใน

โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพฯ สามโรงเรียน เป็นชาย 120 คน หญิง 180 คน รวม 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตน วัดตามนิธาน และแบบทดสอบเพื่อวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนสัมพันธ์กับคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วัยรุ่นหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนดีกว่าวัยรุ่นชายในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสังคม ส่วนทางด้านร่างกาย และการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ บังอร เสดนต์ (บังอร เสดนต์ 2512 : 66 - 69) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น และ "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็นของเด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 16 ปี ในกรุงเทพฯ จำนวน 155 คน โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยหลักเกณฑ์ของเจอร์ซิลด์ (Jersild) และแบบทดสอบเกี่ยวกับบุคลิกภาพของมูนี (Moony) ผลการวิจัยปรากฏว่า การยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูของผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญ และสถานภาพทางสังคมของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการได้รับตำแหน่งหน้าที่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการยอมรับตนเองต่ำ ซึ่งค้านกับผลงานการวิจัยของคนอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นนั้น ได้มีพรพนทิพย์ เกษะนันท์ (Punthip Bekanan. 1974 : 64 - 67) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เด็กมิชิสโสมส์ โดยการให้แบบอย่าง (Model) ที่ดี เป็น จดหมายแนะนำตัว แล้วทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของรูบิน (Rubin's Self Esteem Scale) พบว่า การใช้แบบอย่างที่ดีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่น

ในปี ค.ศ. 1975 พรพนทิพย์ เกษะนันท์ เกรี่ แอล แซป และ ทาวิน น้อยสุวรรณ (Punthip Bekanan, Gary L. Sapp and Tawin Noisuwane. 1975 : 155-161) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเด็กไทยและเด็กอเมริกัน พบว่า เด็กไทยมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนมากกว่าเด็กอเมริกัน อายุของผู้ใช้เป็นแบบมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของทั้งเด็กไทยและ

เด็กอเมริกัน

ในต่างประเทศได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน การประมาณค่าตน และการยอมรับตนเองสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ดังนี้

เวนค์ แลนด์ (Wendland. 1969 : 2642 - B) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่อยู่กับมโนภาพแห่งตน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กนิโกรและผิวขาว จำนวนทั้งสิ้น 685 คน ที่อาศัยอยู่ในนคร เมือง หมู่บ้าน และชนบททางไกล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ Tennessee Self - Concept Scale ผลปรากฏว่า เด็กที่อยู่ในเขตชนบทมีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำกว่าเด็กที่อยู่ในนคร หรือเมืองใหญ่ ๆ

เกี่ยวกับการยอมรับตนเอง บอลล์ (Ball. 1963 : 1070 - 1071) ได้ศึกษาการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมตอนปลาย จำนวน 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบทดสอบความสามารถในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และแบบทดสอบ Bill's Index of Adjustment and Values ผลของการวิจัยพบว่า การยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นไม่สัมพันธ์กับเพศ ความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของไดสัน (Dyson. 1967 : 403 - 405) ที่ได้ทำการศึกษามโนภาพแห่งตนของนักเรียนที่จัดกลุ่มกันตามความสามารถ จำนวน 224 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้วัดการยอมรับตนเอง (Bill's Index of Adjustment and Values) เช่นเดียวกัน และใช้แบบสอบถามการวัดมโนภาพแห่งตนด้านการเรียน โดยการให้จัดลำดับค่าต่าง ๆ (Word Rating List) ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีมโนภาพแห่งตนด้านการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ส่วน แฮมค์ นั้น (Hamed. 1967 : 225 - 239) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมด และแสดงให้เห็นนัยสำคัญทางสถิติของความสัมพันธ์ เมื่อนำมาใช้ในการแนะแนว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่น 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดมโนภาพแห่งตน (Tennessee Self - Concept Scale) ผลของการวิจัยปรากฏว่า มโนภาพแห่งตนที่มีลักษณะไปในทางที่ดี และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประมาณค่าตนของเด็กวัยรุ่น คือ บิชอป (Punthip Bekanan. 1974 : 20 - 21 citing Bishop. 1973 : 15 - 16) และ สไตน์ (Stein. 1971 : 448 - 450) โดยบิชอปได้ศึกษาการประมาณค่าตนของเด็กวัยรุ่นที่สัมพันธ์กับการประมาณค่าตนในทางที่ดีของคนอื่น โดยใช้แบบทดสอบการวัดมโนภาพแห่งตนของรูบิน (Rubin's Self - Esteem Scale) หลังจากสอบครั้งแรกสองสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างจะได้รับจดหมายแนะนำตัว พร้อมควยแบบทดสอบการวัดมโนภาพแห่งตนของแบบอย่างที่ดี ซึ่งมีสามระดับอายุ คือ วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา เมื่ออ่านแล้วให้ทำแบบทดสอบของรูบินอีก ผลปรากฏว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้อ่านจดหมายแนะนำตัวของแบบอย่างที่ดีในลักษณะที่ดีแล้ว ทำให้การประมาณค่าตนของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปในแนวทางที่ดีด้วย ส่วนสไตน์ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตนกับค่านิยมระหว่างบุคคลและค่านิยมเฉพาะภายในของแต่ละบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยม จำนวน 1,592 คน ใช้แบบสอบถาม Cooper-smith's Self - Esteem Inventory, Gordon Survey of Personal Values และ Survey of Interpersonal Values ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตนกับค่านิยมของบุคคล และค่านิยมระหว่างบุคคลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นค่านิยมด้านความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นสูงสุดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการประมาณค่าตนอย่างมีนัยสำคัญ

การวิจัยด้านการนำโสตทัศนวัสดุมาใช้เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนมีน้อยมาก ได้แก่ สวินนี (Sweeney. 1972 : 2247 - A) ได้ศึกษาการปรับปรุงมโนภาพแห่งตนของนักเรียนมัธยมปลาย โดยใช้ภาพยนตร์ และวิดีโอเทป (Vidcotape) แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นสามกลุ่ม กลุ่มทดลองสองกลุ่ม กลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม กลุ่มทดลองกลุ่มหนึ่งดูภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องมโนภาพแห่งตนอีกกลุ่มหนึ่ง ดูภาพที่ดูบันทึกวิดีโอเทปของตนเอง แล้วจึงทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ Tennessee Self - Concept Scale ส่วนกลุ่มควบคุมทำการทดสอบเลย ผลการวิจัยพบว่า การให้ดูภาพยนตร์ และวิดีโอเทป มีผลต่อคุณลักษณะสามอย่าง คือ เอกลักษณ์ พฤติกรรม และคะแนนรวมของแบบทดสอบ

ในปี ค.ศ. 1974 เอลเลอร์แมน (Ellerman. 1974 : 2822 - A) ได้ศึกษาถึงผลของการบันทึกภาพกิจกรรมการสอนโดยใช้วิดีโอเทปที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพ

แหล่งต้นของนักศึกษาฝึกสอน โดยใช้แบบทดสอบวัดมโนภาพแหล่งต้น ชื่อ L.S.U. Teacher Concept Scale ก่อนและหลังฝึกสอน ผลปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นในระหว่างทำการฝึกสอน

จากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับมโนภาพแหล่งต้น จะเห็นว่ามโนภาพแหล่งต้นอาจเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นจะเป็นไปตามประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม อาจเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นหรือด้อยลงก็ได้ การเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดจะมีอิทธิพลต่อมโนภาพแหล่งต้นของแต่ละบุคคลอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นวัยใด ฉะนั้น องค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลในแต่ละวัยก็คือ เพื่อน การที่บุคคลมีเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นของบุคคลนั้นไปในทางที่ดีด้วย และถ้าได้รับการเสริมจากโสภณทัศนวิสัยอีกทางหนึ่งก็อาจทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นอย่างแน่นอน

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้น โดยใช้แบบอย่างที่ดี ประกอบด้วย การใช้โสภณทัศนวิสัย ยังไม่เคยมีผู้วิจัยเลย จะมีก็เพียงแต่ใช้แบบอย่างที่ดีในลักษณะของคำพูด (Verbal Model) เท่านั้น ผู้วิจัย คือ พรรณทิพย์ เกษะนันท์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กในสถานสงเคราะห์ในกรุงเทพฯ สองแห่ง ซึ่งปรากฏผลว่า การใช้แบบอย่างที่ดีในลักษณะของคำพูดก็สามารถทำให้เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นไปในทางที่ดีขึ้น

ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะใช้แบบอย่างที่ดี โดยอาศัยเครื่องมือทางโสภณทัศนวิสัยเข้ามาช่วย จึงได้จัดทำสไลด์ประกอบคำบรรยาย และฉายให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลองดู เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งมีการเรียนรู้ไปตามปกติ ว่าจะปรากฏผลแตกต่างกันหรือไม่ "แม่แบบ" ที่ให้จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแหล่งต้นของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์หรือไม่เพียงใด ผู้เขียนจึงได้ทดลองให้ "แม่แบบ" แก่เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช เพื่อศึกษาลดถึงกล่าวมาแล้ว

3. สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ว่า

1. มีภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นจะเปลี่ยนแปลงหลังจากการใช้เทคนิค "แม่แบบ"
2. ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่น หลังจากการใช้เทคนิค "แม่แบบ"

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 13 – 16 ปี ซึ่งอยู่ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างปี พ.ศ. 2521 – 2522 จำนวน 40 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มแบบ Simple Random Sampling จากเด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 16 ปี จำนวน 97 คน

การดำเนินการในการแบ่งกลุ่มทดลอง

ในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อการทดลอง ผู้เขียนได้ดำเนินการดังนี้
ให้เด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 16 ปี จำนวนทั้งหมด 97 คน ซึ่งอาศัยอยู่ในบ้านศรีธรรมราช ระหว่าง พ.ศ. 2521 – 2522 ทำแบบทดสอบวัดทัศนภาพแห่งตนของ ดร. พรหมทิพย์ เกษะนันท์ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดทัศนภาพแห่งตนของรูบิน (Rubin's Self - Esteem Scale) ทุกคน แล้วนำมาตรวจสอบ และคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้ได้ เป็นจำนวน 79 ฉบับ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ 81.44 เปอร์เซ็นต์ จากนั้น จึงทำการสุ่มโดยวิธี Simple Random Sampling จากนักเรียนทั้งหมดให้เหลือเพียง 40 คน แล้วจึงสุ่มซ้ำอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน และทำการจับฉลากว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม เพื่อดำเนินการทดลองในขั้นต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้เขียนได้จัดเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือดังนี้

1. สไลด์สี ขนาด 2" x 2" จำนวน 19 ภาพ
2. เครื่องฉายสไลด์แบบอัตโนมัติหนึ่งเครื่อง
3. เครื่องเทปบันทึกเสียงแบบตลับหนึ่งเครื่อง พร้อมเทปบันทึกเสียงคำบรรยายภาพสไลด์ของตัวแบบ

4. เครื่องฉายสไลด์ Synchroniser หนึ่งเครื่อง
5. จอรับภาพ
6. แบบทดสอบวัดคัมโนภาพแห่งตนของรูบินหนึ่งฉบับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การสร้าง "แม่แบบ"

ผู้เขียนได้ดำเนินขั้นตอนในการสร้าง "แม่แบบ" ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีการใช้ "แม่แบบ" ของแบนดูรา (Bandura)
2. ศึกษาขอบเขตของมโนภาพแห่งตนตามเกณฑ์ของโรเจอร์ส ซึ่งแสดงถึงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ หกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคม และการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง
3. เขียนคำบรรยายเป็นคำพูดของตัวแบบ ซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 13 - 16 ปี ครอบคลุมตามลักษณะของมโนภาพแห่งตนทั้งหกด้าน
4. เขียนสคริป (Script) แต่ละเฟรม เพื่อนำไปทำสไลด์
5. นำสคริป และคำบรรยาย ไปให้ผู้อำนวยการทางคานาฮา คานิจิตวิทยาและเทคโนโลยีตรวจสอบความถูกต้อง
6. สร้างสไลด์จำนวน 19 ภาพ ตามสคริปที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว
7. บันทึกเสียงของตัวแบบบรรยายภาพสไลด์ลงในเทปคาสเซต
8. นำเทปคาสเซตที่บันทึกเสียงแล้วมาทำสัญญาควบคุมเครื่องฉายเทปสไลด์
9. นำสไลด์เทปเสียงไปทดลองให้ผู้อำนวยการทางคานาเทคโนโลยีตรวจสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง
10. นำสไลด์เทปเสียงไปทดลองใช้กับเด็กวัยรุ่นชาย อายุระหว่าง 13 - 16 ปี ในสถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมิราเกส เพื่อหาค่า Reliability ของเครื่องมือและแบบทดสอบ
11. นำสไลด์เทปเสียงที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช

แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตน

ผู้เขียนได้ใช้แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตน ซึ่ง ดร.พรณิพย์ เกษะนันท์

ดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของรูบิน (Rubin's Self - Esteem Scale) และได้ใช้ทดสอบเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมิราห์ และสถานสงเคราะห์นางราชวิถี ในปี พ.ศ. 2517 แบบทดสอบฉบับนี้มีสามตอน รวม 62 ข้อ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

ตอนที่ 1 ใช้วัดสิ่งที่ดีและไม่ดี ตามความคิดเห็นของตนเองด้านต่าง ๆ หกด้าน คือ ความประพฤติ ความสามารถทางการเรียน รูปร่าง ความวิตกกังวล ความเป็นที่นิยมของคนทั่วไป และความสุขความพึงพอใจ ทั้งหมดมี 30 ข้อ

ตัวอย่าง

1. ฉันทำความไม่ดีมาก
2. ฉันเป็นคนที่ไม่เชื่อฟังเวลาที่อยู่ที่บ้าน

ตอนที่ 2 ใช้วัดความคิดเกี่ยวกับตนเอง มีทั้งหมด 10 ข้อ

ตัวอย่าง

1. ฉันเป็นคนมีคุณค่าทัดเทียมกับผู้อื่น
2. ฉันมีคุณสมบัติที่ดีหลายอย่าง

ตอนที่ 3 วัดทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน มีทั้งหมด 22 ข้อ

ตัวอย่าง

1. ฉันเป็นเพื่อนกับทุก ๆ คน
2. ฉันมีความสุข

การให้คะแนน

ตอนที่ 1 ข้อต่อไปนี้ให้ตอบใช่ ได้ 2 คะแนน ถ้าตอบไม่ใช่ ได้ 1 คะแนน
ข้อ 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 21, 24, 26, 28 และ 30

ข้อต่อไปนี้มีใครตอบไม่ใช้ ได้ 2 คะแนน ถ้าตอบใช่ ได้ 1 คะแนน

ข้อ 1, 2, 3, 4, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23,

25, 27 และ 29

ตอนที่ 2 ข้อต่อไปนี้มีใครเลือกตอบ ก. หรือ ข. ได้ 2 คะแนน ถ้าเลือกตอบ

ค. หรือ ง. ได้ 1 คะแนน

ข้อ 31, 32, 34, 36 และ 37

ข้อต่อไปนี้มีใครเลือกตอบ ค. หรือ ง. ได้ 2 คะแนน ถ้าเลือกตอบ

ก. หรือ ข. ได้ 1 คะแนน

ข้อ 33, 35, 38, 39 และ 40

ตอนที่ 3 ผู้ตอบจะได้คะแนนในแต่ละข้อตามตัวเลขคำตอบที่เลือก เช่น ถ้าเลือกคำตอบ 1 จะได้ 1 คะแนน หรือถ้าเลือกตัวเลข 4 จะได้ 4 คะแนน เป็นต้น ยกเว้นข้อ 50, 57 และ 60 จะได้คะแนนตรงกันข้าม เช่น ถ้าเลือกตัวเลขคำตอบ 5 จะได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าเลือกคำตอบ 2 จะได้ 4 คะแนน เป็นต้น

การหาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

1. การสร้าง "แม่แบบ" หาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ด้านจิตวิทยา และด้านเทคโนโลยี เป็นผู้ตรวจสอบ

2. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและการใช้ "แม่แบบ" ตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยการนำ "แม่แบบ" และแบบทดสอบไปใช้กับเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิ มหาราช จำนวน 27 คน แล้วนำผลการทดสอบมาหาความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อมั่นแบบ α ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .75 การที่ได้ค่าความเชื่อมั่นน้อยกว่าที่ ดร.พรณิพย์ เกษะนันท์ หาไว้ อาจเนื่องจากใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบน้อย

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การทดลองแบบ Pre-test Post-test Control Group Design ดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนของการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
[R] E	T_{E1}	X	T_{E2}
[R] C	T_{C1}		T_{C2}

วิธีการทดลองมีลำดับขั้นดังนี้

1. การทดสอบครั้งแรก (Pre-test) ทำการทดสอบทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของรูบิน

2. ขั้นการทดลอง ในการทดลองได้กระทำดังนี้

หลังจากทำการทดสอบครั้งแรกแล้วผู้วิจัยได้เขียนใบชี้แจงให้กลุ่มทดลองได้ดู สไลด์เทปเสียง "แม่แบบ" ที่จัดทำไว้จำนวน 19 ภาพ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที ส่วนกลุ่มควบคุม ได้เรียนรู้จากการสอนปกติโดยไม่ใช้สไลด์ "แม่แบบ"

3. การทดสอบครั้งหลัง (Post-test) ทำการทดสอบทันทีหลังจากการดู สไลด์เทปเสียง "แม่แบบ" จบลง โดยทำการทดสอบพร้อมกันทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที

4. นำแบบทดสอบทั้งสองครั้งมาตรวจให้คะแนน

5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 45})$$

1.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 63})$$

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum C^2}{C^2} \right] \quad (\text{อนันต์ ศรีโสภณ 2521 : 154})$$

3. หาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ โดยใช้สูตร

$$PR = \frac{(cf + \frac{1}{2}f) \times 100}{N} \quad (\text{ลำน สายยศ และ อังคณา คันทิรัตนานนท์ 2515 : 87})$$

4. หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 152})$$

5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม เนื่องจากการทดลองครั้งนี้ อาจจะมีการ
 ผิดพลาดเกี่ยวกับตัวแปรแทรกซ้อน ผู้เขียนจึงใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมแบบแต่ละ
 กลุ่มย่อย มีจำนวนคนไม่เท่ากัน (Unequal - Cell Frequency) (Winer.
 1971 : 792 - 795)

ผลการทดลองและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เขียนได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

PR	แทน ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
X	แทน คะแนนดิบ
ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนดิบ
ΣX^2	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบแต่ละขอยกกำลังสอง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
df	แทน จำนวนขั้นแห่งความอิสระ
F	แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤตที่ใช้ในการพิจารณา F. distribution
MS	แทน ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ยยกกำลังสอง
SS	แทน ผลบวกส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
t	แทน ค่าอัตราส่วนนัยสำคัญของสถิติ

กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มที่ได้รับการศึกษาจาก "แม่แบบ"

กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มที่เรียนรู้จากการสอนตามปกติ โดยไม่ใช้ "แม่แบบ"

ในการเสนอผลการทดลอง ผู้เขียนได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

1. ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์คะแนนสอบครั้งแรกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ค่าสถิติพื้นฐานของการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
3. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง
4. วิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง

ผลการทดลอง

ผู้เขียนได้ทดสอบแก้ปัญหามูลในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ครอบคลุมครอบคลุมวิสัยทัศน์ภาพแห่งตน หากค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ ค่าสถิติพื้นฐานเปรียบเทียบและวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยตามวิธีทางสถิติ ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ของการสอบครั้งแรกของกลุ่มทดลอง

คะแนน	f	PR
163	1	97.5
162	1	92.5
155	1	87.5
152	1	82.5
151	1	77.5
149	1	72.5
147	1	67.5
146	2	60.0
145	1	52.5
139	3	42.5
138	1	32.5
135	2	25.0
134	1	17.5
131	2	10.0
122	1	2.5

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีผู้ที่ให้คะแนนสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 75 อยู่
 ห้าคน ค่ากว่าเปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 25 อยู่สี่คน อีก 11 คน อยู่ในระดับปานกลางระหว่าง
 เปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 25 ถึงเปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 72.5

ตาราง 3 ค่าแห่งเปอร์เซ็นต์ไทด์ของการสอบครั้งแรกของกลุ่มควบคุม

คะแนน	f	PR
169	1	97.5
165	1	92.5
162	1	87.5
161	1	82.5
159	1	77.5
158	1	72.5
149	1	67.5
148	1	62.5
147	1	57.5
146	1	52.5
142	1	47.5
141	1	42.5
140	1	37.5
138	2	30.0
134	2	20.0
133	1	12.5
132	1	7.5
131	1	2.5

จากตาราง 3 แสดงว่ากลุ่มควบคุมมีผู้ที่โคเคแนสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 75 อยู่หกคนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 อยู่หกคน อีกเก้าคนอยู่ในระดับปานกลางระหว่างเปอร์เซ็นต์ที่ 32.5 ถึงเปอร์เซ็นต์ที่ 72.5

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
N	20	20	20	20
$\bar{X}$	142.950	149.550	146.350	147.450
S^2	106.750	105.452	138.933	145.540
S	10.332	10.269	11.787	12.064

ข้อมูลจากตาราง 4 ทำให้ทราบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบว่าคะแนนเฉลี่ยนี้แตกต่างกันทางสถิติหรือไม่ จึงทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	20	142.95	10.331	0.9701
กลุ่มควบคุม	20	146.35	11.787	

จากตาราง 5 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของคะแนนเฉลี่ยภายหลังการทดลอง

Source of Variation	Analysis of Covariance			
	SS	DF	MS	F
Group	186.16	1	186.16	4.98*
Period	59.08	2	29.54	0.79
Interaction	20.00	2	10.00	0.27
Within	1234.51	33	37.41	
Total	1499.75	39		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของคะแนนเฉลี่ยภายหลังการทดลองปรากฏว่า กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.98$, $df = 1, 33$, $P < .05$) ส่วนระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และขอเสนอแนะ

บทย่อ

✓ ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษามโนภาพแห่งตนของเด็กรัษฎาในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาว่าการใช้เทคนิค "แม่แบบ" จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กรัษฎาในสถานสงเคราะห์มากน้อยเพียงใด
3. เพื่อศึกษาวาระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กรัษฎาในสถานสงเคราะห์หรือไม่

✓ วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง
เป็นเด็กรัษฎาอายุระหว่าง 13 - 16 ปี ซึ่งอยู่ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2522 จำนวน 40 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบ Simple Random Sampling แยกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 20 คน การจัดแบ่งเป็นกลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม ผู้เขียนใช้การเลือกโดยวิธีจับฉลาก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
 - 2.1 "แม่แบบ" เป็นสไลด์ประกอบคำบรรยายจำนวน 19 ภาพ
 - 2.2 แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของรูปิน ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบทดสอบของ ดร.พรรณทิพย์ เกษะนันท์ แบบทดสอบนี้มีสามตอน จำนวน 62 ข้อ ผู้เขียนได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบฉบับนี้ โดยใช้สูตร Alpha Coefficient (α) (อนันต์ ศรีโสภา 2521 : 154) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75

3. การดำเนินการทดลอง

วิธีการทดลองมีลำดับขั้นดังนี้

3.1 การทดสอบครั้งแรก (Pre-test) ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ทำแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของรูบิน

3.2 ขั้นการทดลอง ในกลุ่มทดลองดู "แม่แบบ" ซึ่งจัดทำเป็นสไลด์ประกอบ
คำบรรยาย 19 ภาพ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ใช้สไลด์ "แม่แบบ"

3.3 การทดสอบครั้งหลัง (Post-test) ทดสอบทั้งกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมพร้อมกัน โดยใช้แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของรูบิน

3.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนได้เสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทด์คะแนนสอบครั้งแรกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

4.3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อน
การทดลอง

4.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนเฉลี่ยภายหลังการทดลอง

สรุปผลการค้นคว้า

1. จากการทดสอบมโนภาพแห่งตนของเด็กรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช
ก่อนการทดลอง พบว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีระดับมโนภาพแห่งตนในระดับ
ปานกลาง

2. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมปรากฏว่า กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งแสดงว่าภายหลังจากการใช้ "แม่แบบ" แล้ว เป็นผล
ทำให้กลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

3. ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพเหงตนของเด็กรุ่นในสถานสงเคราะห์ คือ เด็กที่อยู่มาแล้วเป็นเวลานานกับเด็กที่เพิ่งเข้ามาอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพเหงตนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการทดลองใช้ "แม่แบบ" ซึ่งเป็นสไลด์ประกอบคำบรรยาย จำนวน 19 ภาพ กับกลุ่มวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช ซึ่งมีอายุ 13 - 16 ปี โดยเปรียบเทียบกลุ่มทดลองที่ใช้ "แม่แบบ" กับกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนรู้จากการสอนตามปกติ โดยไม่ใช้ "แม่แบบ" ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพเหงตนแตกต่างกันหรือไม่

จากการศึกษาเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช ในการสอบครั้งแรก แล้วนำคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ เพื่อว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีมีโนภาพเหงตนอยู่ในระดับใด จากตารางสองและสาม พบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คน มีมีโนภาพเหงตนในระดับสูง คือ มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์สูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 จำนวน 11 คน มีมีโนภาพเหงตนในระดับต่ำ คือ มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวนเก้าคน อีก 20 คน มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ในระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 - 72.5 จัดว่ามีมีโนภาพเหงตนในระดับปานกลาง การแบ่งระดับมีโนภาพเหงตนนี้ แบ่งตามรายงานการวิจัยของ สมชัย ชินะตระกูล (สมชัย ชินะตระกูล 2517 : 4 - 5)

หลังจากกลุ่มทดลองใช้สไลด์ประกอบคำบรรยายอันเป็น "แม่แบบ" แล้ว เมื่อทำการทดสอบอีกครั้ง พบว่า กลุ่มทดลองซึ่งเดิมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 142.95 กลับมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 149.55 อันเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพเหงตนอย่างชัดเจน ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นเดิมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 146.35 เมื่อทำการทดสอบครั้งหลังมีคะแนนเฉลี่ยเป็น 147.45 ซึ่งเป็นค่าที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อนำคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า "แม่แบบ" มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพเหงตนของเด็กวัยรุ่นตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่หนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบิซอพ

และ ดร.พรหมทิพย์ เกษะนันท์ (Punthip Bekanan. 1974 : 20 - 21) ว่า หลังจากให้แบบอย่างที่ดีแล้ว การประมาณค่าตนของเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การที่กลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตนจากเดิม อาจเป็นเพราะเด็กวัยรุ่นตอนต้น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองจึงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปด้วย (Hurlock. 1967 : 4) และเด็กวัยรุ่นมักมีจิตใจผูกพันอยู่กับเพื่อน ชอบเอาอย่างเพื่อนวัยเดียวกัน ประกอบด้วย "แม่แบบ" เป็นสื่อซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างมองเห็นพฤติกรรมของตัวแบบซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นได้อย่างชัดเจน ตามทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura and Walters. 1963 : 49) กล่าวว่า โสภทัศน์วัสดุเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การมีคำบรรยายประกอบย่อมเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างใส่ใจประสาทสัมผัสหลายด้านพร้อม ๆ กัน เป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตนได้เร็วขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เอลเลอร์แมน (Ellerman. 1974 : 2822 A) ซึ่งทดลองใช้วิดีโอเทปบันทึกกิจกรรมการสอนให้นักศึกษาคู พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตนในระหว่างทำการฝึกสอน

ส่วนสมมติฐานข้อที่สองเกี่ยวกับระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์นั้น ปรากฏว่าไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญ คือ ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์นานหลายปี หรือเพิ่งเข้ามาอยู่เพียงไม่กี่เดือน ก็ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตนของเด็กแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกันกับการวิจัยของ ดร.พรหมทิพย์ เกษะนันท์ ผู้เขียนเชื่อว่าคงเป็นเพราะเด็กเหล่านี้มาจากสังคมที่คล้ายคลึงกัน และมีวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน อีกทั้งการรับเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์แต่ละแห่งนี้จะใช้ระเบียบการเดียวกัน (ภาคผนวก ก.) ฉะนั้น เด็กแต่ละคนจึงมีลักษณะส่วนรวมเป็นอย่างเดียวกันอยู่แล้ว ประกอบทั้งยังได้รับอนุญาตให้กลับไปเยี่ยมบ้านได้ครั้งละ 10 วัน ในระหว่างปิดภาคเรียนปลายปีทุกคน และผู้เขียนได้รับคำบอกเล่าจากครูปกครองสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราชว่า เด็กในสถานสงเคราะห์บางส่วนได้ไปเรียนร่วมกับนักเรียนอื่น ๆ ตามโรงเรียนต่าง ๆ ของจังหวัด นอกจากนี้บางครั้งก็จะมีนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ หรือบุคคลภายนอกเข้าร่วมกิจกรรมในสถานสงเคราะห์ เช่น มีการแข่งขันฟุตบอล การแสดงดนตรี การฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

เพราะฉะนั้น เด็กเหล่านี้จึงมีโอกาสศึกษาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกสถานสงเคราะห์พอ ๆ กัน จึงทำให้ระยะเวลาไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนดังกล่าวแล้ว

ในระหว่างที่ทำการเก็บข้อมูลนั้น ผู้เขียนได้สังเกตเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความกระตือรือร้นสนใจ และให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความพึงพอใจในการที่ไข่มสโลกประกอบคำบรรยายที่ผู้เขียนได้สร้างขึ้นเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช และคณะเจ้าหน้าที่ต่างก็ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นอย่างดีเยี่ยม ฉะนั้น ผู้เขียนจึงมีความเชื่อว่ามีผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นผลที่เกิดจากเครื่องมือที่ใช้เป็นสิ่งเร้าให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนในทางที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง โดยมีคีย์ตัวแปรแทรกซ้อนแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พอที่จะยืนยันได้ว่า การให้แบบอย่างที่ดีทำให้เด็กวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนไปในทางที่ดีขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้แบบอย่างที่ดีในเรื่องอื่น ๆ ควบ

1.2 ควรจัดให้มีการใช้วัตถุทัศนวัสดุเป็นเครื่องมือในการ เปลี่ยนบุคลิกภาพของเด็ก ให้เป็นไปในลักษณะที่ดี อันเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้ "แม่แบบ" กับนักเรียนในโรงเรียนสามัญทั่วไป เพื่อศึกษาว่าจะได้ผลเช่นเดียวกับการทดลองครั้งนี้หรือไม่

2.2 ควรมีการทดลองเปรียบเทียบผลของการใช้ "แม่แบบ" ในลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้สไลด์ควย

2.3 ควรทดลองโดยใช้ระยะเวลาในการให้ "แม่แบบ" ให้มากขึ้น เพื่อศึกษาความคงที่ของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็ก

2.4 ควรทดลองเปรียบเทียบการใช้ "แม่แบบ" กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีมโนภาพแห่งตนต่างระดับกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จรัส พรหมคำตัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนและความเข้าใจในการอ่านของเด็กรุ่นในชนบท
วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 68 หน้า อุดรธานี
- จักรกฤษณ์ สำราญใจ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูลำปาง
วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 75 หน้า อุดรธานี
- จุไรรัตน์ เปรมไธยวณิช การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กรุ่นใน
สถานสงเคราะห์ วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 77 หน้า อุดรธานี
- จุมพล พูลภัทรชีวิน มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียน (Leadership) ที่เป็นผู้ตาม และนักเรียนที่เป็นผู้นำ ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2514 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2514, 112 หน้า อุดรธานี
- โฉม มีวิริยะเกิด การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กรุ่นที่มาจากครอบครัว
ชั้นกลาง และเด็กรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2514, 55 หน้า อุดรธานี
- นิภา พงศ์วิรัตน์ การศึกษาทางสังคมของเด็กรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคกลาง วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2520, 60 หน้า อุดรธานี
- บึงอร เสตนนท์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น และ "ตน"
อย่างที่คิดอยากจะเป็นของเด็กรุ่นอายุ 13 - 16 ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
พระโขนง จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2512 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2512, 99 หน้า อุดรธานี
- ประเทือง แดงงาม การศึกษามโนภาพแห่งตน (Self - Concept) และความคาดหวัง
แห่งตน (Self - Expectation) ของผู้ใหญ่ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จในเขตการศึกษา 3 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2520, 144 หน้า อุดรธานี

พรหมทิพย์ เกษะนันท์, "การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่น"

วารสารครูศาสตร์ 5 : 64 - 69 สิงหาคม - กันยายน 2516

"อัตมโนภาพ" ใน ประมวลบทความจิตวิทยาการศึกษา หน้า 55 - 59

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2517

ลวน สายยศ และ อังคณา คันธีรัตนานนท์ สถิตวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2515,
276 หน้า

ละเมียด ลิมอักษร "การเข้าใจวัยรุ่น" จันทร์เกษม 61 : 33 - 41, 4 พฤศจิกายน -
ธันวาคม 2507

วาสนา ศรีมณี "วัยรุ่น" จันทร์เกษม 94 : 64 - 69 พฤษภาคม - มิถุนายน 2513

สมชัย ชินะตระกูล ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน (Self Concept) ความเชื่อ
แบบฝังใจ (Dogmatism) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 77 หน้า อัครสำเนา

สุชา จันทน์เอม "จิตวิทยาวัยรุ่น" มิตรครู 12 : 13 - 14, 47 มิถุนายน 2512

แสงเคื่อน บุญไทร ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับตนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น
วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 83 หน้า อัครสำเนา

อำไพ ศิริพิพัฒน์ "ความนึกคิดเกี่ยวกับตน" วารสารครูศาสตร์ 5 - 6 : 99 - 101

สิงหาคม - พฤศจิกายน 2515

อนันต์ ศรีโสภะ การวัดและประเมินผลการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 251 หน้า

Ausubel, David P. and Floyd G. Robinson. School Learning.
New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1969. 396 p.

Ball, Robert Louis. "The Testing of Selected Hypothesis
Concerning the Self - Concept as it Related to the Ability
Academic Achievement and Sex of High School Seniors,"
Dissertation Abstracts. 24(3) : 1070 - 1071, 1963.

Bandura, Albert. Social Learning Theory. New Jersey, Prentice-
Hall, Inc., 1977. 247 p.

Bandura, Albert and Richard H. Walters. Social Learning and
Personality Development. New York, Holt, Rinehart and
Winston, Inc., 1963. 329 p.

- ✓ Bartussek, D. "Self - Concept," in Encyclopedia of Psychology. v. 3, p. 185, edited by H.J. Eysenck, W. Arnold. and R. M. M. New York, Herder and Herder, 1972.
- Borg, W.R. "Personality Characteristics of a Group of College Art Students," J. Educ. Psychol. 43 : 149 - 156, 1952.
- Bruce, Paul, "Relationship of Self Acceptance of Other Variables with Six Grade Children Oriented in Self Understanding," Educational Psychology. 5 : 9, 1958.
- Cattell, Remond B. Personality. New York, McGraw-Hill Inc., 1950. 861 p.
- ✓ Dinkmeyer, Donc. Child Development : The Emerging Self. New Delhi, Prentice-Hall of India Private Limited, 1965. 434 p.
- Dyson, Ernest. "A Study of Ability Grouping and the Self - Concept," The Journal of Educational Research. 60(9) : 403 - 405, May - June, 1967.
- Ellerman, Gray Dwain. "Video Taping as a Factor in Self - Concept Changes Among Student Teachers," Dissertation Abstracts. 35(5) : 2822-A, November, 1974.
- Epstein, Seymour. "The Self - Concept Revisited or a Theory of a Theory," American Psychologist. XXVIII : 404 - 416, May 1973.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 3rd ed., Tokyo : McGraw-Hill Kogakusha, 1971. 278 p.
- ✓ Frandsen, N. Educational Psychology. New York, McGraw-Hill Book Company, 1961. 610 p.
- Garrison, Karl C. Psychology of Adolescent. 4th ed., New Jersey, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, 1956. 510 p.
- ✓ Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed., New York, McGraw-Hill, 1973. 681 p.
- ✓ Hall, G.S. Adolescence. New York, Appleton and Company, 1904. 589 p.
- Hall, Calvin, and Gardner Lindzey. Theories of Personality. New York, John Wiley and Sons, Inc., 1957. 622 p.

- Hamed, Zahran A.S. "The Self - Concept in the Psychological Guidance of Adolescents," The British Journal of Educational Psychology. 37 : 225 - 229, June 1967.
- Hurlock, Elizabeth B. Adolescent Development. 3rd ed., New York, McGraw-Hill, Inc., 1967. 719 p.
- _____. Child Development. 5th ed., New York, McGraw-Hill, Inc., 1972. 776 p.
- _____. Developmental Psychology. 3rd ed., McGraw-Hill, Inc., 1968. 926 p.
- _____. Personality Development. New York, McGraw-Hill, Inc., 1974. 503 p.
- Jersild, Arther T. The Psychology of Adolescent. New York, McMillan Co., 1963. 468 p.
- Lindzey, Gardner and Calvin Hall, Theories of Personality : Primary Source and Research. New York, John Wiley and Sons, 1965. 435 p.
- Marlatt, G. Alan and Martha A. Perry. "Modeling Methods," Helping People Change. Edited by Frederick H. Kanfer and Arnold P. Goldstein, New York, Pergaman Press, Inc., 1975. 536 p.
- McCandless, Boyd R. Children Behavior and Development. 2nd ed., New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1967. 671 p.
- Punthip Bekanan. "The Positive Self - Evaluation of Selected Adolescents Siving in Group Care," Unpublished Doctoral Dissertation. University of North Carolina at Grunedora, 1974. 124 p.
- Punthip Bekanan, Gary L. Sapp and Tawin Noisuwane. "The Utility of Verbal Models in Changing Self - Esteem of Institutionalized Thai and American Adolescents," The Journal of Social Psychology XCVI. 155 - 161, 1975.
- Purkey, William W. Self Concept and School Achievement. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1970. 86 p.
- Raimy, V.C. "Self - Reference in Counseling Interviews," J. Consult. Psychol. 12 : 153 - 156, 1948.
- ✓ Rogers, Carl R. Client - Centered Therapy. Boston : Haughton, Mifflin, 1951. 560 p.

Stein, Sandra Lou. "The Interrelationship Among Self - Esteem Personal Values and Interpersonal Values," The Journal of Education Research. 64(10) : 448 - 450, 1971.

Strang, Ruth May. The Adolescent Views Himself, A Psychology of Adolescence. New York, McGraw-Hill, Inc., 1957. 581 p. X

Sweeney, Thomas Joseph. "Improving the Self - Concepts of Junior High School Students Through the Use of Film and Videotape Recording," Dissertation Abstracts. 33(5) : 2247-A, 1972.

Wendland, Marilyn Marie. "Self - Concept in Southern Negro and White Adolescents as Related to Rural - Urban Residence," Dissertation Abstracts. 29(7) : 2642-B, January 1969.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York, McGraw-Hill, Inc., 1971. 907 p.

Wolman, Benjamin B. Dictionary of Behavioral Science. New York, McMillan Co., 1973. 541 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

บัญชีรายชื่อหน่วยงานในสังกัดกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์

และ สรุปรูปกิจการของสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช

บัญชีรายชื่อหน่วยงานในสังกัดกองส่งเสริมและบุคคลวัยรุ่น

กรมประชาสัมพันธ์

ที่	ชื่อหน่วยงาน	ปีก่อตั้ง	สถานที่ตั้ง	การดำเนินงาน
1.	สถานส่งเสริมเด็กก่อน พญาไท	2496	ถนนพระราม 6 อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร โทร. 2818966	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคต ชาย - หญิง อายุแรกเกิดถึง 5 ปี
2.	สถานส่งเสริมเด็กก่อน ปากเกร็ด	2507	ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โทร. 5883264	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคต ชาย - หญิง อายุแรกเกิดถึง 5 ปี
3.	สถานส่งเสริมเด็กก่อน พิการทางสมองและปัญญา	2521	ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคต ชาย - หญิง ที่มีความพิการทาง สมองและปัญญา อายุแรกเกิดถึง 5 ปี
4.	สถานแรกรับเด็กหญิง พญาไท	2508	ถนนพระราม 6 อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร โทร. 2819459	รับเด็กกำพร้า อนาคต หญิงอายุ 7 - 18 ปี ไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อสอบถามสภาพเด็กและครอบครัว ก่อนดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมต่อไป
5.	สถานแรกรับเด็กชาย ปากเกร็ด	2503	ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โทร. 5884945	รับเด็กกำพร้า อนาคต เรือนชาย อายุ 7 - 18 ปี ไว้เป็นการ ชั่วคราว เพื่อสอบถามสภาพเด็กและ ครอบครัวก่อนดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

ร.ร.	ชื่อหน่วยงาน	ปีก่อตั้ง	สถานที่ตั้ง	การดำเนินงาน
6.	สถานแรกรับเด็กชาย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2513	ตำบลศิลา อำเภอมือ เมือง จังหวัดขอนแก่น	รับเด็กกำพร้า อนาคตา เรวอนชาย อายุ 7 - 18 ปี ไว้เป็นการ ชั่วคราว เพื่อสอบสภาพเด็กและ ครอบครัว ก่อนดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป
7.	สถานแรกรับเด็กชาย ภาคใต้	2519	อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	รับเด็กกำพร้า อนาคตา เรวอนชาย อายุ 7 - 18 ปี ไว้เป็นการ ชั่วคราว เพื่อสอบสภาพเด็กและ ครอบครัวก่อนดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป
8.	สถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี	2490	ถนนราชวิถี อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร โทร.2819934 2819920	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคตา รับอุปมาลชาย - หญิง และ เด็กหญิงถึงอายุ 18 ปี
9.	สถานสงเคราะห์เด็กหญิง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2520	ตำบลบ้านขาวสาร อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคตา หญิง อายุ 5 - 18 ปี
10.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านปากเกร็ด	2484	อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โทร. 5984943	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคตา ชาย อายุ 7 - 18 ปี

ที่	ชื่อหน่วยงาน	ปีก่อตั้ง	สถานที่ตั้ง	การดำเนินงาน
11.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านมหาเมฆ	2497	ซอยสวนพญู ถนนนางลิ้นจี่ อำเภอยานนาวา กรุงเทพฯ มหานคร โทร.2862013	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี
12.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านบางละมุง	2497	ตำบลโรงโม่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี
13.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านราชสีมา	2497	ตำบลหมื่นไวย ถนน ช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี
14.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านศรีธรรมราช	2506	ถนนราชดำเนินนอก ตำบลศาลาไม้ชัย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี
15.	สถานสงเคราะห์เยาวชน มูลนิธิมิตรภาพ	2508	ตำบลวังสีต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โทร. 5236667	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี
16.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านหนองคาย	2511	ตำบลคายนกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี
17.	สถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านเชียงใหม่	2512	ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาถชาย อายุ 7 - 18 ปี

ที่	ชื่อหน่วยงาน	ปีก่อตั้ง	สถานที่ตั้ง	การดำเนินงาน
18.	สถานเขารชนบ้านห้วยโป่ง	2500	ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	รับฝึกอบรมเด็กกระทำผิดชาย อายุ 8 - 18 ปี ตามคำสั่ง ศาล
19.	สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2518	กิ่งอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น	รับฝึกอบรมเด็กมีปัญหาคติความประพฤติ ชาย อายุ 12 - 18 ปี
20.	สถานสงเคราะห์เด็กพิการ และทุพพลภาพ ปากเกร็ด	2512	ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด โทร. 5883596	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคต ชาย - หญิง ที่พิการ อายุ 5 - 18 ปี
21.	สถานสงเคราะห์เด็กพิการ ทางสมองและปัญญา	2519	ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โทร. 5884626	รับอุปการะเด็กกำพร้า อนาคต ชาย - หญิง ที่มีความพิการ ทางสมองและปัญญา อายุ 5 - 18 ปี
22.	โรงเรียนพินิจประชาสรรค์	2496	ถนนดินแดง อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร โทร. 25166952	รับบุตรผู้มีรายได้น้อยเข้าศึกษา โดยไม่คิดค่าเล่าเรียนตั้งแต่ ชั้นอนุบาล - ป.7

สรุปกิจการของ
สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช

สังกัด

กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย

ที่ตั้ง

เลขที่ 119 หมู่ที่ 2 ตำบลศาลาไม้ชัย อําเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติการก่อตั้ง

เนื่องด้วยเมื่อเดือนตุลาคม 2505 ได้เกิดพายุโซนร้อนพัดผ่านทางภาคใต้ของประเทศไทย ทำให้เกิดวาตภัยครั้งใหญ่ขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่แหลมตะลุมพุก อําเภopakพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับความเสียหายจากวาตภัยครั้งนี้มากที่สุด ทำให้ราษฎรเสียชีวิต และบ้านเรือน ทรัพย์สินถูกทำลายเป็นอันมาก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมเยียนราษฎรที่ประสบวาตภัยในครั้งนั้น ที่แหลมตะลุมพุก พระองค์ทรงสดพระราชหฤทัย และทรงมีความห่วงใยในความเดือดร้อนของราษฎรผู้ประสบเคราะห์กรรมในครั้งนี้เป็นอย่างมาก จึงได้พระราชทานทุนทรัพย์จากเงินโดยเสด็จพระราชกุศล เป็นจำนวนเงิน 910,000 บาท ให้กรมประชาสงเคราะห์ใช้เป็นทุนจัดตั้งสถานสงเคราะห์เด็กขึ้น ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่เปิดดำเนินการ

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2507

วัตถุประสงค์

แต่เดิมมามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความอุปการะแก่เด็กที่ครอบครัวประสบวาทภัยเมื่อปี 2505 ภายหลังจึงได้ขยายขอบเขตการรับเด็ก รวมไปถึงเด็กกำพร้า อนุดา หรือเด็กที่ครอบครัวประสบปัญหาความเดือดร้อนอื่น ๆ ด้วย โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการอบรมศึกษา ตลอดจนการฝึกอาชีพ เพื่อสามารถยึดถือเป็นอาชีพเลี้ยงตนเอง และเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไปในอนาคต

อัตรการรับเด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช มีอัตรการรับเด็กได้ 300 คน โดยกำหนดจากสถานที่ อัตรากำลัง และงบประมาณ ที่ได้รับในปี 2520 และมีจำนวนเด็กที่ผ่านเข้ารับการสงเคราะห์ปีละประมาณ 350 คน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช ดำเนินการให้ความอุปการะเด็กชายอายุ 7 – 18 ปี ที่ตกอยู่ในสภาพสมควรได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

1. เป็นเด็กไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครอง (กำพร้า อนุดา)
2. เป็นเด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม หรือไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้
3. เป็นเด็กที่ตกอยู่ในภาวะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือศีลธรรม

4. เป็นเด็กที่มีปัญหาความประพฤติ
5. เป็นเด็กที่หน่วยงานหรือหน่วยราชการอื่นขอความร่วมมือให้รับไว้ในความ

อุปการะ

การพิจารณาเด็ก เด็กที่ตกอยู่ในสภาพสมควรได้รับการสงเคราะห์ ตามข้อใดข้อหนึ่ง
ที่กระบุไว้ข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาและจำหน่ายเด็ก
ของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นประธานกรรมการ
2. นายกเทศมนตรีเมืองนครราชสีมา เป็นกรรมการ
3. นายกเหล่ากาชาดจังหวัดนครราชสีมา เป็นกรรมการ
4. ประธานสงเคราะห์จังหวัดนครราชสีมา เป็นกรรมการ
5. ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านนครราชสีมา เป็นกรรมการและ
เลขานุการ

จึงจะเข้ารับการสงเคราะห์ได้

ระยะเวลาในการรับการสงเคราะห์ ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน โดยสถานสงเคราะห์
จะถือว่าเด็กพ้นจากความอุปการะกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เมื่อเด็กเรียนจบวิชาสามัญชั้นสูงสุดตามความสามารถของเด็ก หรือจบหลักสูตร
การฝึกวิชาชีพ
2. มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์
3. โอนไปอยู่สถานสงเคราะห์อื่น
4. บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ขอรับไปอุปการะเอง โดยสถานสงเคราะห์ได้
พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นประโยชน์แก่สวัสดิภาพของเด็ก

ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับผู้รับการสงเคราะห์

สถิติจำนวนเด็กแยกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	หมายเหตุ
7 - 10 ปี	75 คน	
11 - 15 ปี	184 คน	
16 - 18 ปี	40 คน	
รวม	300 คน	

สถิติแสดงภูมิสำเนาของเด็ก

จังหวัด	จำนวน — คน	หมายเหตุ
นครราชสีมา	277 คน	
สุราษฎร์ธานี	7 คน	
ยะลา	3 คน	
พัทลุง	2 คน	
ตรัง	5 คน	
กระบี่	1 คน	
สงขลา	2 คน	
ปัตตานี	1 คน	
สตูล	2 คน	
ชุมพร	—	
ภูเก็ต	—	
นราธิวาส	—	
พังงา	—	
ระนอง	—	
รวม	300 คน	

บริการที่จัดให้ภายในสถานสงเคราะห์

1. การเลี้ยงดู ได้แก่ การจัดให้เด็กเข้าพักอาศัยรวมกันในอาคารพักหลังละประมาณ 50 คน พร้อมทั้งจัดหาเสื้อผ้า เครื่องหลับนอน ของใช้ที่จำเป็นให้แก่เด็ก และจัดให้มีพ่อบานประจำอาคารพักแต่ละหลัง เพื่อทำหน้าที่ดูแล อบรม สั่งสอน ให้ความรัก ความเป็นกันเองแก่เด็กเช่นเดียวกับบิดามารดาของเด็ก เป็นการสอนให้เด็กเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกัน

มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย นอกจากนี้ยังจัดให้มีพี่เลี้ยงทำหน้าที่ช่วยพอบ้านในการดูแลความเป็นอยู่ของเด็กเล็กอายุต่ำกว่าแปดปีอีกด้วย นอกจากนี้ที่พักอาศัยแล้ว สถานสงเคราะห์ได้จัดอาหารให้เด็กรับประทานวันละสามเวลา ส่วนเด็กที่ไปเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์จะได้รับเงินเป็นค่าอาหารกลางวันอีกส่วนหนึ่ง พร้อมทั้งจัดให้มีรถรับและส่งด้วย

บัญชีแสดงรายการค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก

รายการ	งบประมาณ 2520 ต่อคน หน่วยเป็นบาท	หมายเหตุ
- อาหารวันละ	8	
- ค่าเวชภัณฑ์ปีละ	56	
- ค่าเครื่องนุ่งห่มปีละ	216	
- ค่าเครื่องใช้ประจำตัวเด็ก ปีละ	126	
- ค่าวัสดุหลับนอนปีละ	100	

2. การตรวจสอบสุขภาพและการรักษาพยาบาล จัดให้เด็กได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำทุกปี และหากมีการเจ็บป่วยเล็กน้อย ก็ให้ได้รับการรักษาพยาบาลภายในสถานสงเคราะห์ ในกรณีที่เจ็บป่วยมาก หรือมีความพิการทางสมองหรือทางร่างกาย จะจัดให้ได้รับการบำบัดรักษาเฉพาะโรคจากโรงพยาบาล นอกจากนี้ ยังจัดให้เด็กได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันโรค เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัด โรคคอตีบ ฯลฯ และรับบริหารทันตอนามัยเป็นประจำ

3. การศึกษา สถานสงเคราะห์ได้จัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตามความถนัดทั้งสายสามัญและการฝึกวิชาชีพ ดังรายละเอียดดังนี้

สายสามัญ จัดให้เด็กในอุปการะเข้าศึกษาในโรงเรียนสายสามัญศึกษา ซึ่งจัดขึ้นภายในสถานสงเคราะห์ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด และพิจารณาจัดส่งเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด ที่มีความประพฤติดี มีประวัติการศึกษาคดี ให้เข้าเรียนในชั้นสูงขึ้นไปตามความปรารถนา และตามความเหมาะสมในโรงเรียนต่าง ๆ ภายนอกสถานสงเคราะห์

การฝึกวิชาชีพ สถานสงเคราะห์ได้ดำเนินการหน่วยฝึกวิชาชีพ ฝึกสอนวิชาชีพไม่
ช่างคักเข็บเสื้อผ้าชาย ช่างเชื่อมโลหะ ช่างตัดผมชาย ให้แก่เด็กที่ไม่สามารถจะเรียนวิชาสามัญ
ในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษาได้ นอกจากนี้ ยังจัดให้เด็กที่เรียนวิชาสามัญในชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5, 6 และ 7 เข้ารับการฝึกอบรมอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้มีความรู้ความชำนาญงาน
อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองต่อไปได้

4. การสังคมนาสงเคราะห์ สถานสงเคราะห์ฯ ได้จัดให้มีนักสังคมนาสงเคราะห์ทำการ
สอบประวัติเด็กทุกคน เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ปัญหาของเด็กแต่ละราย ตามหลักการสังคมนา
สงเคราะห์ โดยกองอาสาช่วยความร่วมมือและประสานงานจากเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย เช่น ครู พยาบาล
และพ่อบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของเด็ก โดย
การอบรมความประพฤติ อบรมศีลธรรมจรรยา มารยาท เสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่เด็ก เพื่อให้
เด็กสามารถอยู่ในสังคมภายนอกได้อย่างไม่มีปัญหา เมื่อพ้นการสงเคราะห์ไปแล้ว

5. การสันทนาการ นอกจากการออกกำลังกายเป็นประจำทุกวันแล้ว สถานสงเคราะห์
ยังได้จัดให้เด็กมีกิจกรรมในยามว่างเพื่อให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และแก่
สถานสงเคราะห์ โดยจัดให้เด็กได้เล่นกีฬา ทั้งในร่มและกลางแจ้ง เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล
ปิงปอง ตะกร้อ หมากรุก ฯลฯ ให้มีกิจกรรมกลุ่ม เล่นดนตรี ชมโทรทัศน์ ดูแลทำความสะอาด
และตกแต่งบริเวณรอบ ๆ อาคารที่พัก เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดให้มีการวิ่งเร็นในวันเทศกาลต่าง ๆ
เช่น วันเด็ก และปีใหม่อีกด้วย

6. การจัดหางานให้เด็กทำ เด็กที่ได้รับการฝึกวิชาชีพ หรือเรียนจบชั้นสูงสุด และ
เป็นเด็กมีความสนใจ ต้องการที่จะประกอบอาชีพ สถานสงเคราะห์ฯ จะพยายามไปติดต่อหา
งานให้เด็กทำตามห้างร้าน บริษัทต่าง ๆ เท่าที่จะติดต่อหาได้

7. การติดตามผล เมื่อเด็กได้พ้นจากความอุปการะไปแล้ว สถานสงเคราะห์จะมี
หนังสือติดต่อสอบถามเด็กและคน ขอทราบผลการศึกษาเล่าเรียนและการประกอบอาชีพของเด็ก
เพื่อเป็นการติดตามผลการสงเคราะห์ และใช้เป็นประโยชน์ในการสงเคราะห์เด็กรุ่นต่อไปด้วย

การบริหารงานสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช

ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมบริหารงานสถานสงเคราะห์ให้เป็นไปตามนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ทางราชการกำหนดไว้ ตลอดจน ควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ โดยแบ่งงานออกเป็นดังนี้

- งานสารบรรณ
- การเงิน
- การสังคมสงเคราะห์
- การศึกษาสายสามัญ
- การศึกษาสายอาชีพ
- งานพัสดุ
- การพยาบาล
- งานสุภาพบุรุษ

อัตรากำลังที่มีปฏิบัติงานทั้งหมด 52 อัตรา แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

อัตรากำลังข้าราชการ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์ 4
 - ทำหน้าที่ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ จำนวน 1 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์ 3
 - ทำหน้าที่ช่วยผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ จำนวน 1 อัตรา
- นักสังคมสงเคราะห์ 3 จำนวน 1 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมและฝึกวิชาชีพ 3 จำนวน 1 อัตรา
- พยาบาล 3 จำนวน 1 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์ 2
 - ทำหน้าที่ครูสอนสายสามัญ จำนวน 5 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์ 2
 - ทำหน้าที่ครูสอนฝึกวิชาชีพ จำนวน 2 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์ 1
 - ทำหน้าที่ครูสอนสายสามัญ จำนวน 3 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ประจำสถานสงเคราะห์
 - ทำหน้าที่พอบาน จำนวน 4 อัตรา
- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 1 จำนวน 1 อัตรา

รวม

20 อัตรา

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ลูกจ้างประจำ จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

— พอบาน	จำนวน 3 อัตรา
— คนครัว	จำนวน 6 อัตรา
— นักการภารโรง	จำนวน 3 อัตรา
— คนสวน	จำนวน 2 อัตรา
— คนยาม	จำนวน 2 อัตรา
— พี่เลี้ยง	จำนวน 2 อัตรา
— ครูสอนฝึกวิชาชีพช่างไม้	จำนวน 1 อัตรา
— ครูสอนฝึกวิชาชีพช่างตัดผม	จำนวน 1 อัตรา
— ครูสอนฝึกวิชาชีพช่างตัดเย็บ	จำนวน 1 อัตรา
— พนักงานขับรถยนต์	จำนวน 2 อัตรา

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

— พอบาน	จำนวน 4 อัตรา
— ครูสอนสายสามัญ	จำนวน 4 อัตรา
— ครูสอนพลศึกษา	จำนวน 1 อัตรา

งบประมาณ

ในปีงบประมาณ 2521 สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,923,700 บาท

— หมวดค่าตอบแทน	5,400 บาท
— หมวดค่าจ้างชั่วคราว	109,200 บาท
— หมวดค่าใช้สอย	210,600 บาท
— หมวดค่าวัสดุ	1,296,500 บาท
— หมวดค่าครุภัณฑ์	62,000 บาท
— หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	240,000 บาท
— หมวดเงินอุดหนุน	— บาท

ภาคผนวก ข.

'
การคำนวณค่า Reliability

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ

วิธีคำนวณ

จากสูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ Alpha Coefficient

$$r_{tt} = \frac{N}{N-1} \left(1 - \frac{\sum C_i^2}{\sigma_x^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 N แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ
 $\sum C_i^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของความแปรปรวนของแบบทดสอบ
 σ_x^2 แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด

ตอนที่ 1

$$N = 30$$

$$\sum C_i^2 = 5.4208$$

$$\sigma_x^2 = 23.9121$$

$$r_{tt} = \frac{30}{29} \left(1 - \frac{5.4208}{23.9121} \right)$$

$$= 1.0345 \times .7733$$

$$= .7999 = \text{ค่า } Z_r = 1.099$$

ตอนที่ 2

$$N = 10$$

$$\sum C_i^2 = 1.7668$$

$$\sigma_x^2 = 4.9875$$

$$r_{tt} = \frac{10}{9} \left(1 - \frac{1.7668}{4.9875} \right)$$

$$= 1.1111 \times .6458$$

$$= .7175 = \text{ค่า } Z_r = .897$$

ตอนที่ 3

$$N = 22$$

$$\sum G_i^2 = 22.7844$$

$$\sum G_x^2 = 73.4603$$

$$r_{tt} = \frac{22}{21} \left(1 - \frac{22.7844}{73.4603} \right)$$

$$= 1.0476 \times .6898$$

$$= .7226 = Z_r = .918$$

ค่า Z เดี่ยว

$$= \frac{1.0994 + .897 + .918}{3}$$

$$= .9713$$

$$r_{tt} = .75$$

ค่า Reliability ของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .75

ภาคผนวก ก.

สูตรสถิติที่ใช้คำนวณหาความแปรปรวนรวมของ Winer

ANALYSIS OF COVARIANCE

Corresponding difference between the unadjusted means. Had the covariance in this case been positive rather than negative, the difference between the adjusted means would have been smaller rather than larger than the difference between the unadjusted means.

It is of interest to compare the adjusted mean squares given in Table 10.5-5 with those that would be obtained by the approximation method described in the last section. The latter mean squares are as follows:

Source of variation	SS	MS
$A_y'' = A_{yy} - 2b_{yx}A_{xy} + b_{yx}^2A_{xx}$ $= 77 - 2(.76)(-40) + (.76^2)(21)$	150	150
$B_y'' = P_{yy} - 2b_{yx}P_{xy} + b_{yx}^2P_{xx}$	309	154
$AB_y'' = AB_{yy} - 2b_{yx}AB_{xy} + b_{yx}^2AB_{xx}$	18	8

These mean squares are slightly larger than the corresponding mean squares in Table 10.5-5.

Unequal Cell Frequencies—Unweighted-means Analysis. Under the conditions for which the unweighted-means analysis is appropriate in a factorial design which does not include a covariate, there is an equivalent unweighted-means analysis for the analysis of covariance. The computational procedures for a two-factor factorial experiment having one covariate are outlined in Table 10.5-7. These procedures are readily generalized to higher-order factorial experiments having one covariate.

If one considers the variate separately from the covariate, the procedures in Table 10.5-7 will produce an unweighted-means analysis of variance. Similarly, if the covariate were considered separately, one would have an unweighted-means analysis on the covariate.

The cell means for the variate and the covariate are given at the top of Table 10.5-7. The row and column totals for these cell means are also given. For example,

$$A_{x_1} = \sum_j \bar{A}B_{x_1j}, \quad A_{y_1} = \sum_j \bar{A}B_{y_1j}.$$

The computational symbols are defined in part i. Here

$$\bar{n} = \frac{pq}{\sum (1/n_{ij})} = \text{harmonic mean of cell frequencies.}$$

The sums of squares and sums of products needed in the analysis of covariance are defined in terms of the computational symbols in part ii. Part iii in Table 10.5-7 is the same as part iii in Table 10.5-1.

A numerical example is worked in Table 10.5-8. In part i of this

10.5 FACTORIAL EXPERIMENT—COMPUTATIONS

Table 10.5-7 Computational Formulas (Unequal Cell Frequencies)

Notation:	b_1		b_2		b_3		Total	
$\overline{AE}_{ijk} = AB_{ijk}/n_{jk} \quad a_1$	$\overline{AB}_{x11}$	$\overline{AE}_{y11}$	$\overline{AB}_{x12}$	$\overline{AE}_{y12}$	$\overline{AB}_{x13}$	$\overline{AE}_{y13}$	A_{x1}	A_{y1}
$\overline{AE}_{ijk} = AB_{ijk}/n_{jk} \quad a_2$	$\overline{AB}_{x21}$	$\overline{AE}_{y21}$	$\overline{AB}_{x22}$	$\overline{AE}_{y22}$	$\overline{AB}_{x23}$	$\overline{AE}_{y23}$	A_{x2}	A_{y2}
Total	E_{x1}	E_{y1}	E_{x2}	E_{y2}	E_{x3}	E_{y3}	G_x	G_y
(1x) = $\bar{n}G_x^2/pq$	(1xy) = $\bar{n}G_x G_y/pq$		(1y) = $\bar{n}G_y^2/pq$					
(2x) = ΣX^2	(2xy) = ΣXY		(2y) = ΣY^2					
(3x) = $\bar{n}\Sigma(A_{ij}^2)/q$	(3xy) = $\bar{n}\Sigma(A_{ij}A_{ij})/q$		(3y) = $\bar{n}\Sigma(A_{ij}^2)/q$					
(i) (4x) = $\bar{n}\Sigma(E_{ij}^2)/p$	(4xy) = $\bar{n}\Sigma(E_{ij}E_{ij})/p$		(4y) = $\bar{n}\Sigma(E_{ij}^2)/p$					
(5x) = $\bar{n}\Sigma(\overline{AE}_{ij}^2)$	(5xy) = $\bar{n}\Sigma(\overline{AE}_{ij}\overline{AE}_{ij})$		(5y) = $\bar{n}\Sigma(\overline{AE}_{ij}^2)$					
(5'x) = $\Sigma(\overline{AE}_{ijk}^2/n_{jk})$	(5'xy) = $\Sigma(\overline{AE}_{ijk}\overline{AE}_{ijk}/n_{jk})$		(5'y) = $\Sigma(\overline{AE}_{ijk}^2/n_{jk})$					
$A_{xx} = (5x) - (1x)$	$A_{xy} = (3xy) - (1xy)$		$A_{yy} = (3y) - (1y)$					
$E_{xx} = (4x) - (1x)$	$E_{xy} = (4xy) - (1xy)$		$E_{yy} = (4y) - (1y)$					
(ii) $AB_{xx} = (5x) - (3x)$	$AB_{xy} = (5xy) - (3xy)$		$AB_{yy} = (5y) - (3y)$					
$\quad - (4x) + (1x)$	$\quad - (4xy) + (1xy)$		$\quad - (4y) + (1y)$					
$E_{xx} = (2x) - (5'x)$	$E_{xy} = (2xy) - (5'xy)$		$E_{yy} = (2y) - (5'y)$					
(iii)	Same as part iii of Table 10.5-1							

table are the basic data. The cell frequencies and the harmonic mean of the cell frequencies are given in part ii. The cell totals are also given in part ii. In the lower half of part ii are the cell means and the marginal totals for the cell means. It is from this part of the table that one computes most of the computational symbols defined in part i of Table 10.5-7. The numerical values of these symbols for the data in part i of Table 10.5-8 appear in part iii. For example,

$$(1x) = \frac{\bar{n}G_x^2}{pq} = \frac{4.961(25.73)^2}{2(3)} = 547.39,$$

$$(1xy) = \frac{\bar{n}G_x G_y}{pq} = \frac{4.961(25.73)(93.90)}{2(3)} = 1997.67.$$

The analysis of covariance is summarized in Table 10.5-9. Part i of this table follows from part ii of Table 10.5-7. Part ii follows from part iii of Table 10.5-7. The resulting analysis of variance and analysis of covariance are summarized in part iii. The large increase in the F ratio for the main effects of factor B is due to the relatively large negative between-class covariance between the variate and covariate means for the levels of factor B .

ANALYSIS OF COVARIANCE

Table 10.5-8 Unequal Cell Frequencies—Numerical Example

		b_1		b_2		b_3	
		$X \quad Y$		$X \quad Y$		$X \quad Y$	
(i)	a_1	3	8	2	14	3	16
		5	16	1	11	2	10
		1	10	8	20	1	14
		9	24	7	15	2	16
				4	12	6	22
	a_2					2	16
7		18	6	8	0	10	
0		7	4	16	1	15	
4		10	8	20	9	26	
6		15	5	18	4	18	
		9	23			4	18
						7	28
						8	24

n_{jk} :	b_1	b_2	b_3	AB_{jk} :	b_1	b_2	b_3	Total				
a_1	4	5	6		$X \quad Y$	$X \quad Y$	$X \quad Y$	$X \quad Y$				
				a_1	18	58	22	72	16	92	56	222
a_2	5	4	7	a_2	26	73	17	62	33	137	76	272
				Total	44	131	39	134	49	229	132	494
$\bar{n} = 4.961$												

(ii)	$\overline{AB}_{jk}$:	b_1		b_2		b_3		Total	
		X	Y	X	Y	X	Y	X	Y
	a_1	4.50	14.50	4.40	14.40	2.67	15.33	11.57	44.23
	a_2	5.20	14.60	4.25	15.50	4.71	19.87	14.16	49.67
	Total	9.70	29.10	8.65	29.90	7.38	34.90	25.73	93.90

(ix) = 547.39	(ixy) = 1997.67	(iy) = 7290.36
(2x) = 822	(2xy) = 2500	(2y) = 8742
(3x) = 552.94	(3xy) = 2009.32	(3y) = 7314.83
(4x) = 556.09	(4xy) = 1980.60	(4y) = 7339.38
(5x) = 565.68	(5xy) = 2001.82	(5y) = 7387.00
(5'x) = 583.49	(5'xy) = 2112.09	(5'y) = 7996.55

(iii)

10.5 FACTORIAL EXPERIMENT—COMPUTATIONS

Table 10.5-9 Unequal Cell Frequencies—Numerical Example
(Continued from Table 10.5-8)

(i)	$A_{xx} = 5.55$	$A_{xy} = 11.65$	$A_{yy} = 24.47$
	$B_{xx} = 6.70$	$B_{xy} = -17.07$	$B_{yy} = 49.02$
	$AB_{xx} = 0.04$	$AB_{xy} = 9.57$	$AB_{yy} = 23.15$
	$E_{xx} = 238.51$	$E_{xy} = 387.91$	$E_{yy} = 745.43$

$$E'_{yy} = 745.43 - \frac{(387.91)^2}{738.51} = 114.56$$

$$(A + E)_{yy} = 169.92 - \frac{(371.55)^2}{238.06} = 115.78 \quad A'_{yy} = 1.22$$

(ii)

$$(B + E)_{yy} = 794.47 - \frac{(370.54)^2}{745.21} = 253.64 \quad B'_{yy} = 119.08$$

$$(AB + E)_{yy} = 768.60 - \frac{(197.48)^2}{244.55} = 122.55 \quad AB'_{yy} = 7.99$$

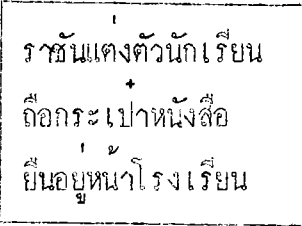
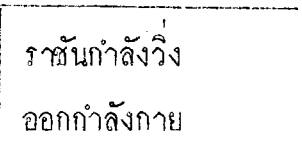
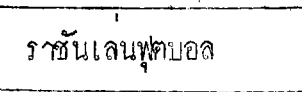
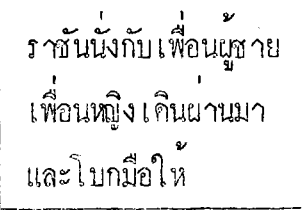
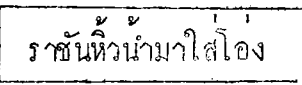
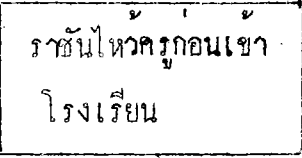
Source of variation	Analysis of variance				Analysis of covariance			
	SS	df	MS	F	SS	df	MS	F
(iii) A	24.47	1	24.47	.82	1.22	1	1.22	.26
B	49.02	2	24.51	.82	119.08	2	59.54	12.48**
AB	23.15	2	11.58	.39	7.99	2	4.00	.84
Within cell	745.43	25	29.82		114.56	24	4.77	

covariance in this context. The purpose of their experiment was to study the effect of stimulus intensity (four levels) and intertrial interval (three levels) upon acquisition and extinction of eyelid conditioning. The criterion was the proportion of conditioned responses in units of the arcsine transformation. In the acquisition phase of the study, the score on the first day's trials served as the covariate for analyzing the results of the second day's trials. In the extinction phase, the combined scores during the first and second days' trials during acquisition served as the covariate. The analysis of covariance during the acquisition phase was used to clarify interpretation of the trend of the effects. It was found that the intertrial interval had an effect during day 1, and the effect continued during day 2; however, the latter effect was almost entirely predictable from that observed on day 1. Zimbardo and Miller (1958) reported an experiment in which covariance analysis is employed for essentially the same purpose.

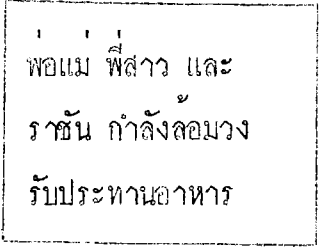
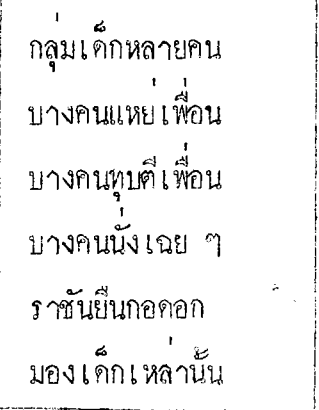
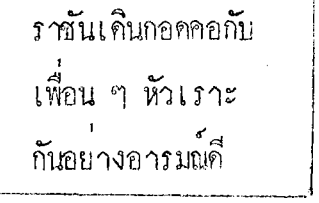
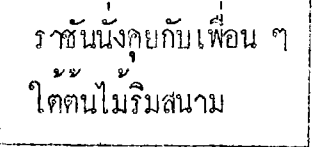
Payne (1958) reports an experiment that is a special case of a $2 \times 2 \times 2$

ภาคผนวก ง.

สคริปของ "แม่แบบ"

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
1.	 ราชันแตงตัวนักเรียน ถือกระเป๋าสตางค์ ยืนอยู่หน้าโรงเรียน	ผมชื่อราชัน อายุ 14 ปี รูปร่างของผม ไม่ใหญ่โตนัก แต่แข็งแรงนะครับ
2.	 ราชันกำลังวิ่ง ออกกำลังกาย	ผมพยายามรักษาสุขภาพเสมอ กินอาหาร เป็นเวลา ออกกำลังกาย และนอนไม่ดึกนัก
3.	 ราชันเล่นฟุตบอล	บางครั้งก็เล่นฟุตบอลหรือบาสเกตบอลกับ เพื่อน ๆ
4.	 ราชันนั่งกับเพื่อนผู้ชาย เพื่อนหญิง เดินเข้ามา และโบกมือให้	ผมเรียนหนังสืออยู่ในเกรดที่พอใช้ มีนักเรียนหญิง ให้ความสนใจผมบ้าง ผมรู้สึกสบายใจเมื่ออยู่กับ เพื่อน ๆ
5.	 ราชันหิ้วน้ำมาใส่โถง	ปกติผมกลับจากโรงเรียนแล้วจะช่วยพ่อแม่ ทำงานที่บ้าน บางครั้งก็ขออนุญาตไปเล่นกับ เพื่อน ๆ
6.	 ราชันไหว้ครูก่อนเข้า โรงเรียน	แม่สอนผมเรื่องการเคารพผู้ใหญ่ และทำตน เป็นคนดี ช่วยเหลือผู้อื่นก่อนเสมอ

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
7.	ราชันหิวปิ่นโตเดินไปวัด กับพอมแม	และในวันสำคัญทางศาสนา ผมไปทำบุญที่วัด กับพอมแมเสมอ
8.	ราชันกำลังอ่านหนังสือและ คิดว่าในทองสมุก	ผมรู้สึกว่าปิ่นผมเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาก ผมคิดว่า ตั้งใจเรียนให้มากขึ้น เพื่อจะได้เป็นครูที่ดีใน อนาคต
9.	ราชันยืนอยู่หน้าชั้น ครู กำลังพูดชมเชย และ เพื่อน ๆ ประมอให้	บุคคลแต่ละคนย่อมมีความสามารถ ไม่ทางใด ก็ทางหนึ่ง ผมมีความภูมิใจ ที่ผมเก่งภาษาไทย คุณครูชมผมบ่อย ๆ ว่า ผมมีความรับผิดชอบดี และขยันทำการบ้าน
10.	ราชันแต่งตัวเป็นครู กำลังสอนนักเรียน	ผมคิดว่า เมื่อโตขึ้น ผมคงจะประสบความสำเร็จ ในชีวิต สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม และ ประเทศชาติได้
11.	พอมอ่านหนังสือพิมพ์ แมคุยกับพี่สาว และ ราชัน	พอมของผมเป็นคนขยัน แมคุยเก่ง เจาะ เบียด ใจดี ซออะไรก็ให้ แต่ต้องอธิบายเหตุผล พี่สาวของผมเรียนเก่ง และขยันช่วยแม่ทำงานบ้าน
12	พอมทำสวน แม่ทำครัว พี่สาวซักผ้า ราชันดูบ้าน	สมาชิกในครอบครัวของเรา แบ่งงานกันทำ พอมทำสวน แมดูแลบ้าน ทำอาหาร พี่สาว ช่วยแม่ซักผ้า รีดผ้า ผมกวาดถูบ้าน และตัดหญ้า

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
13.	 พ่อแม่ พี่สาว และ ราชัน กำลังล้อมวง รับประทานอาหาร	แม่เราครอบครัวของเราค่อนข้างยากจน แต่เราก็มีความสุข เพราะทุกคนรักใคร่ ปรองดองกัน มีอะไรก็ปรึกษากัน และช่วยกันทำงานตามหน้าที่ จึงไม่รู้สึก ลำบากอะไรเลย
14.	 กลุ่มเด็กหลายคน บางคนเหยยเพื่อน บางคนหุบตีเพื่อน บางคนนั่งเฉย ๆ ราชันยืนกอดคอ มองเด็กเหล่านั้น	เพื่อน ๆ ของผมมีนิสัยต่าง ๆ กัน บางคนเอาแต่ใจ บางคนอารมณ์ร้าย บางคนช่างพูด ขี้เล่น บางคนก็เงิบเฉย แต่ผมก็เป็นเพื่อนที่ดีกับเขาทุกคน เพราะผมยอมรับในความแตกต่างกัน ของเพื่อน ๆ
15.	 ราชันเดินกอดคอกับ เพื่อน ๆ หัวเราะ กันอย่างอารมณ์ดี	เพื่อน ๆ ชอบผม เพราะผมมีอารมณ์ แจ่มใส มองโลกในแง่ดี เอาใจเขา ใส่ใจเรา รับฟังความทุกข์ของเพื่อน และช่วยเหลือเขาเท่าที่จะทำได้
16.	 ราชันนั่งคุยกับเพื่อน ๆ ใต้ต้นไม้ริมสนาม	เราอยู่ในสังคมต้องมีเพื่อน การเข้า กับเพื่อน ๆ ใดก็ ทำให้ผมมีความสุข และคิดว่าเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ผมคงไม่มี ปัญหาในเรื่องการคบเพื่อน

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
17.	ราชันนั่งเอามือ ท้าวกาง แสด ทากิด	ก่อนนี้ถ้าผมทำผิด ผมจะพยายามหาขอแก้ตัว หรือปิดบังความผิดนั้น แต่ผลปรากฏว่า กลับทำให้เกิดความยุ่งยาก และเป็นปัญหา ยิ่งขึ้น ผมจึงคิดว่าการยอมรับผิด และแก้ไข สิ่งที่ผิดนั้น ย่อมดีกว่า
18.	ราชันยิ้มอย่างแจ่มใส	การกระทำของเรา ย่อมมีทั้งดีและไม่ดี ผิดและถูก ไม่มีใครที่ทำอะไรถูกทั้งหมด หรือผิดทั้งหมด ผมยอมรับความจริงข้อนี้ และพร้อมที่จะแก้ไข สิ่งที่ไม่ถูกไม่ดีเสมอ ถ้าเราหมั่นสำรวจตัวเอง และปรับปรุง ตัวเองอยู่เสมอ เราก็จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ใช้ใหม่ครับเพื่อน ๆ
19.	สวัสดีครับ	สวัสดีครับ

ภาคผนวก จ.

สไลด์ "แม่แบบ" ประกอบคำบรรยาย

สไลด์ "แม่แบบ" และคำบรรยาย

สไลด์ที่จะฉายให้นักเรียนชมนี้ เป็นเรื่องของเด็กชายราชนัน ซึ่งได้เล่าเรื่องของตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องส่วนตัว เรื่องของครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง นักเรียนโปรดสังเกตสไลด์และฟังคำบรรยาย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับตัวนักเรียนเอง เพื่อสังเกตว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร เมื่อชมสไลด์จบแล้ว กรุณาตอบแบบทดสอบตามความเป็นจริงที่ตัวนักเรียนเป็น ซึ่งจะไม่เป็นผลเสียหายกับนักเรียนแต่อย่างใดทั้งสิ้น คำตอบของนักเรียนทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ขอเชิญชมสไลด์ได้เลยครับ

เมื่อ วันที่ ๑๔ มี. ปรากฏว่ามีไฟไหม้ป่า และไฟไหม้บ้าน

มีพยานมาบอกกล่าวแก่ผู้เกี่ยวข้อง และผู้เกี่ยวข้องได้รีบมาช่วยดับไฟไหม้

น้องจตุรนต์และพี่ชาย วิถีชีวิตเกษตรกรรมในชนบท

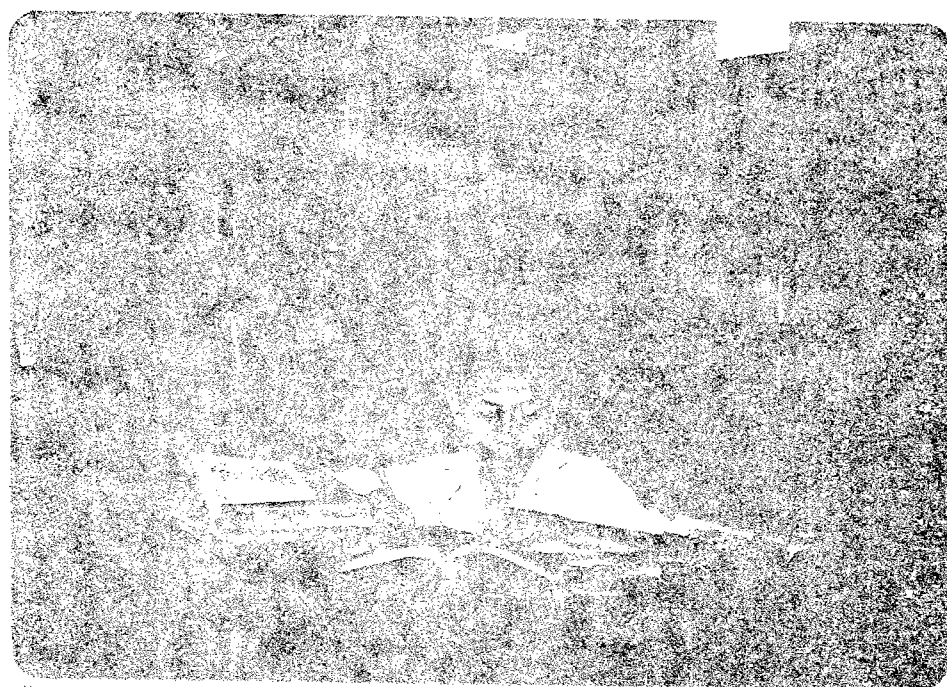
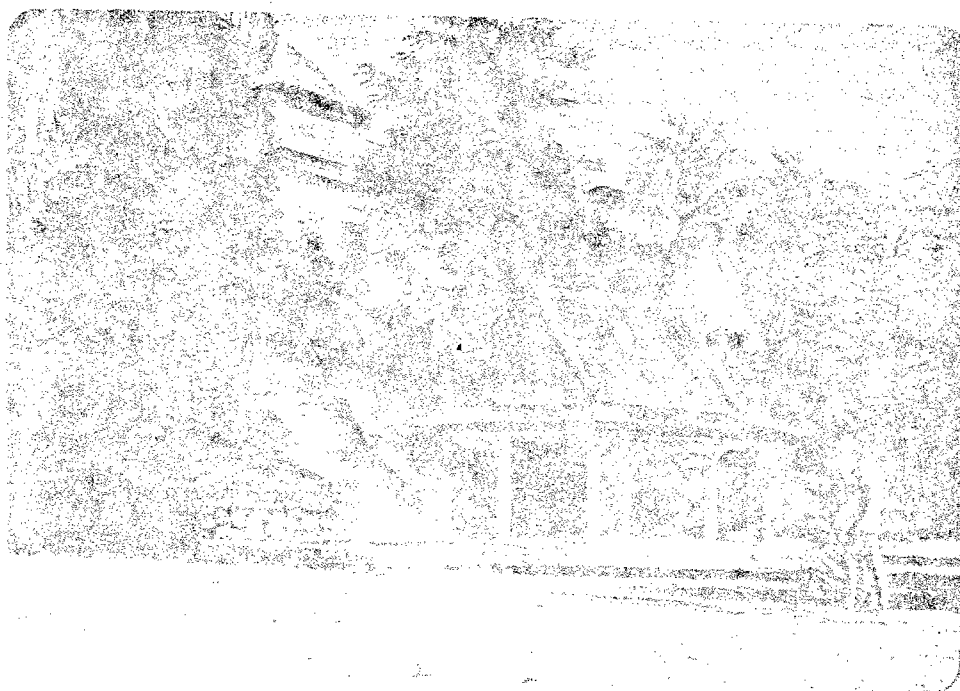
ผมเรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีนักเรียนหญิงให้ความสนใจผมบ้าง ผมรู้สึกสบายใจ
เมื่ออยู่กับเพื่อน ๆ

มีต้นกล้วยที่บริเวณทางขึ้นเขาหน้าวัด และต้นกล้วยในสวน
กล้วย

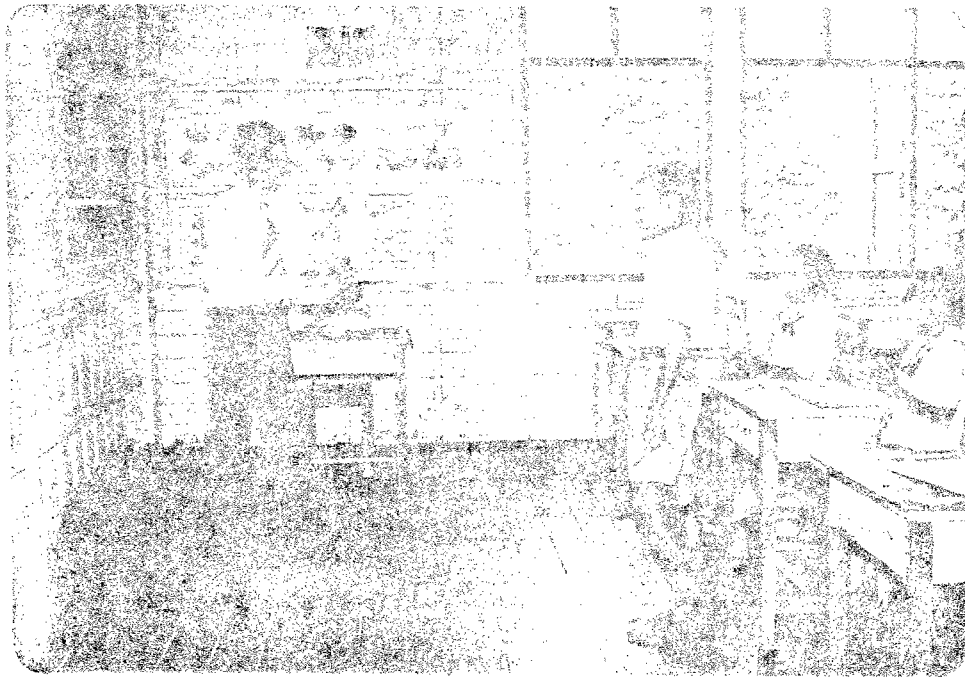
และสวนผลไม้ที่วัด และสวนผลไม้ที่วัด และสวนผลไม้ที่วัด

และในวันอาทิตย์ทางภาคนี้ ไปทำบุญที่วัดกับแม่ยาย

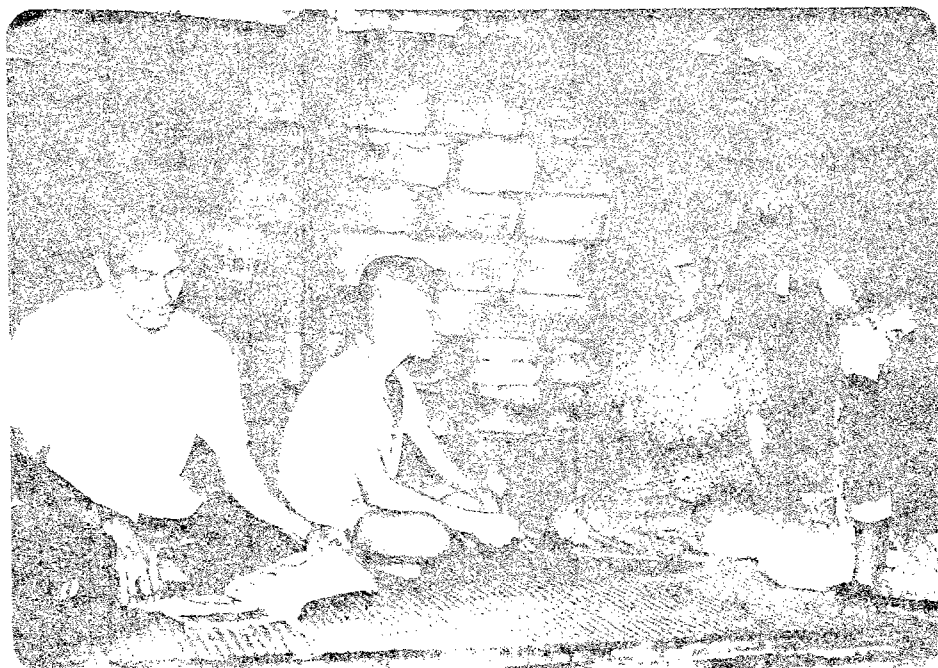
ผมรู้สึกว่ามีผมเป็นผุ้ใหญ่ขึ้นมาก ผมคิดว่าระกังใจเรียบให้มากขึ้น เพื่อจะได้เป็น
ครูที่ก่ในอนาคด

บุคคลและชุมชนที่มีความสามารถในทางใดก็ตามหนึ่ง ย่อมมีความรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาไทย
จนกระทั่งตนเอง ๆ จะมีความรู้กับคนอื่น ๆ และช่วยกันทำประโยชน์

ฉันคิดว่าเมื่อใดก็ตาม ผมคงจะประสบความสำเร็จในชีวิต สามารถทำประโยชน์ให้แก่
สังคม และประเทศชาติได้

การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวในนาแปลงทดลอง
 การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวในนาแปลงทดลอง

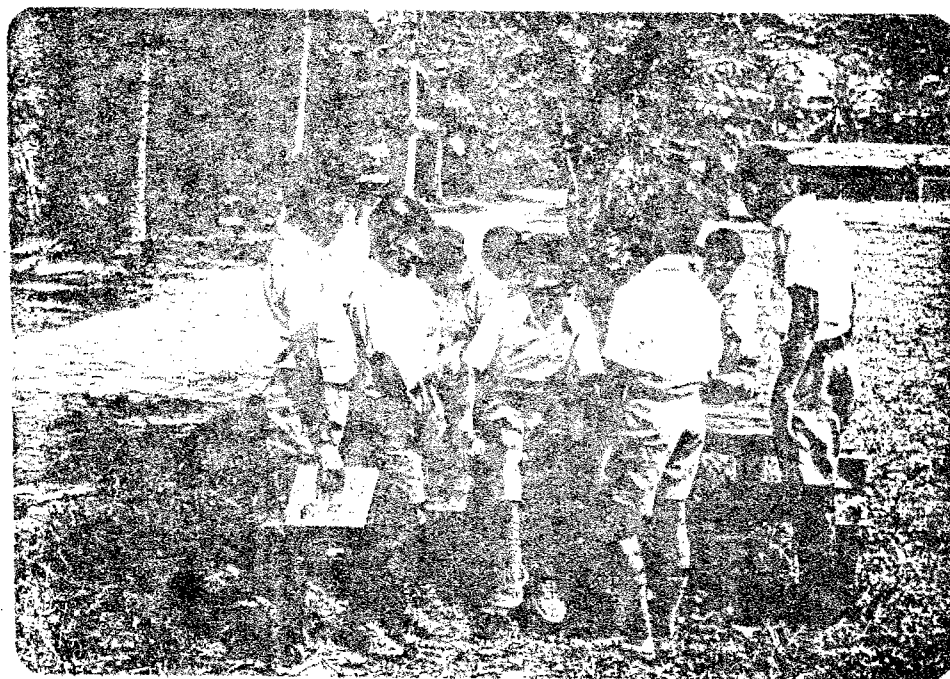
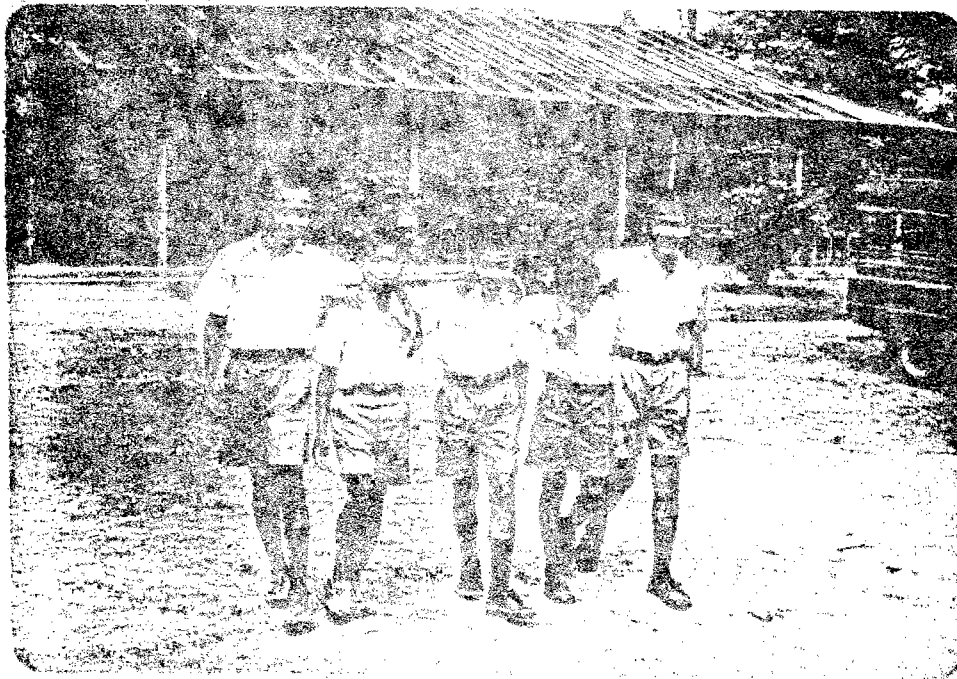
การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวในนาแปลงทดลอง
 การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวในนาแปลงทดลอง

๗๑
 และจากเหตุการณ์ที่ปรากฏในภาพนี้ แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้เขียนได้
 ไปดูงานที่วัดนี้ ได้เห็นว่ามีคนมากราบไหว้บูชามากมาย และเห็นว่ามีคน
 มาขอพรกันมาก

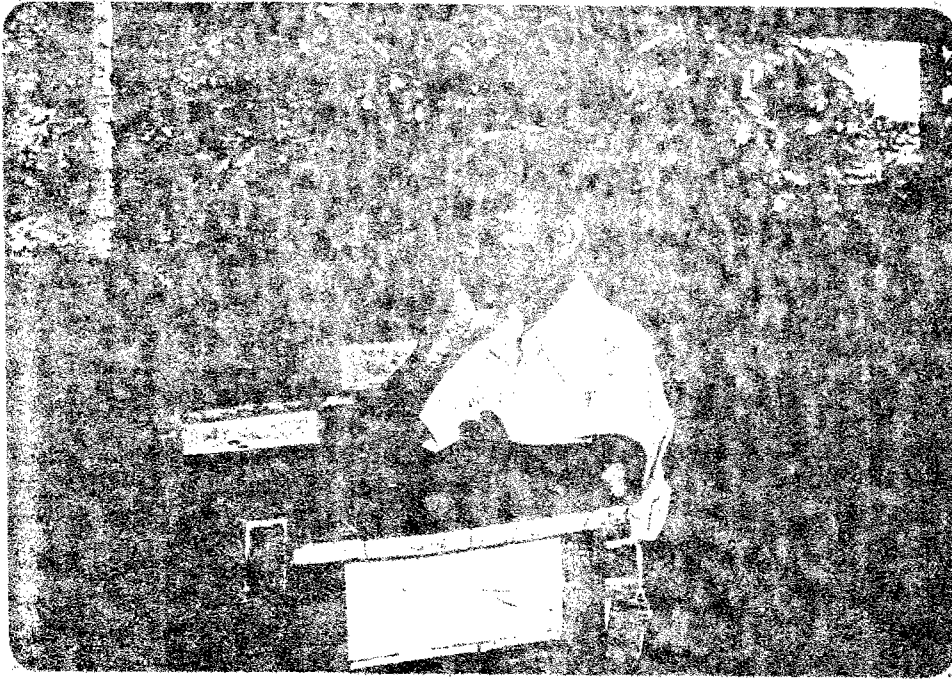
๗๒
 และจากเหตุการณ์ที่ปรากฏในภาพนี้ แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้เขียนได้
 ไปดูงานที่วัดนี้ ได้เห็นว่ามีคนมากราบไหว้บูชามากมาย และเห็นว่ามีคน
 มาขอพรกันมาก

เพื่อน ๆ ของผม เพราะผมมีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี เอาใจเขาใส่ใจเรา
จึงได้รับความทุกข์ของเพื่อน และช่วยเพื่อนเขาเท่าที่จะทำได้

เราอยู่ในสังคมต้องมีเพื่อน การเข้ากับเพื่อน ๆ ใดก็ ทำให้เรามีความสุข และคิดว่า
เมื่อเป็นผู้ใหญ่คงไม่มีปัญหาในเรื่องการคบเพื่อน

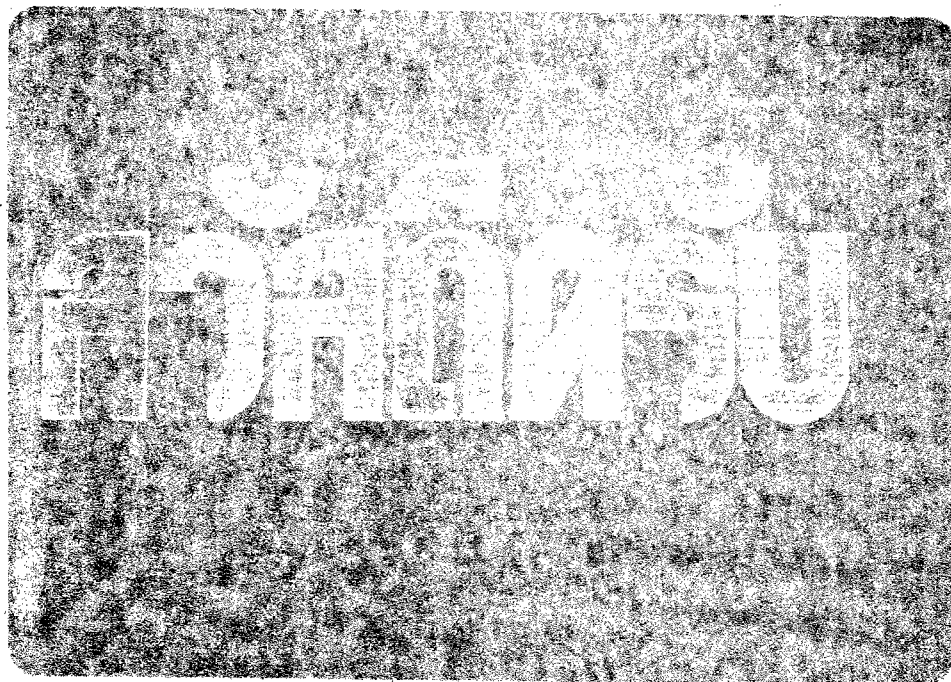
ก่อนนี้ ถ้ามองหน้าผิด ผมจะพยายามหาข้อแก้ตัว หรือมันก็บังเกิดความผิดนั้น แต่ผลปรากฏว่า
ถัดหน้าทำให้เกิดความผิดมา และเมื่อมีข้อแก้ตัวนั้น ผมจึงคิดว่าถ้าผมยอมรับผิด และแก้ไข
สิ่งที่ผิดนั้นมันดีกว่า

การกระทำของเราจะมีทั้งดี
และไม่ดี ผิดและถูก ไม่มีใคร
ที่ทำอะไรถูกทั้งหมด หรือผิดทั้งหมด
ผมยอมรับความจริงข้อนี้ และ
พร้อมที่จะแก้ไขสิ่งที่ผมถูกไม่ก็เสมอ
ถ้าเราหันมาสำรวจตัวเอง และ
ปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ เราก็
จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ไร้ใหม่ครับเพื่อน ๆ

ตัวอักษร

สไลด์เรื่องนี้จัดทำโดย นางกาญจน์ แก้วทอง นิสาพรินทุชา ไขว้รา เอกการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ชั้นแสดงแบบ คือ เกียรติภรณ์ สุขดิธรรม
นักเรียนชั้นประถมศึกษา 6 โรงเรียนสาธิตฯ จัหวัดนครราชสีมา เนื้อบรรยาย คือ เกียรติภรณ์
จิตพันธ์ อภินทรรักษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1 โรงเรียนพาศิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปทุมวัน

ภาคผนวก ฉ.

แบบทดสอบมโนภาพแห่งตน

แบบทดสอบวัดมโนภาพเบื้องต้น

ชื่อ อายุ ปี เดือน

เวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ ปี เดือน

คำชี้แจง

แบบทดสอบทั้งหมดมีสามตอน ให้นักเรียนอ่านคำสั่งแต่ละตอนอย่างถี่ถ้วน และต้องทำทุกข้อ แต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกหรือผิด นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบข้อความตัวอักษร หรือ ตัวเลขในข้อที่นักเรียนเห็นว่าจริงที่สุด เท่าที่นักเรียนเห็นว่าตัวเองเป็น

ตอนที่ 1

จงอ่านแต่ละประโยคอย่างระมัดระวัง ถ้าเห็นว่าประโยคไหนเหมือนตัวนักเรียนเองมากที่สุด ก็ตอบว่า ☒ ใช่ ถ้าเห็นว่าไม่เหมือนก็ตอบว่า ☐ ไม่ใช่

1. ฉันทำสิ่งที่ไม่มีค่ามาก	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
2. ฉันเป็นคนไม่เชื่อฟังเวลาที่อยู่ที่บ้าน	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
3. ฉันเคยได้รับความลำบากเสมอ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
4. ฉันคิดไปในด้านอกุศลเสมอ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
5. ฉันเป็นคนที่ไม่พอใจ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
6. ฉันเป็นคนเร่ร่อน	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
7. ฉันเป็นคนฉลาด	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
8. ฉันไม่ค่อยจะรู้เรื่องอะไรเลย	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
9. ฉันเป็นนักอ่านที่ดี	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
10. ฉันเรียนอะไรแล้วก็ลืมหมด	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
11. ฉันเป็นคนหน้าตาดี	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่

12. ฉันมีหน้าตาแจ่มใสเสมอ	ใช่	ไม่ใช่
13. ฉันมีรูปร่างไม่คึก	ใช่	ไม่ใช่
14. ฉันเป็นคนแข็งแรง	ใช่	ไม่ใช่
15. ฉันเป็นผู้นำในการเล่นและการกีฬา	ใช่	ไม่ใช่
16. ฉันร้องไห้ง่าย	ใช่	ไม่ใช่
17. ฉันเป็นคนชอบวิตกกังวล	ใช่	ไม่ใช่
18. ฉันหวาดกลัวบ่อย ๆ	ใช่	ไม่ใช่
19. ฉันจะว่าภูมิใจเมื่อครูเรียกฉัน	ใช่	ไม่ใช่
20. ฉันเป็นคนขี้ตกใจ	ใช่	ไม่ใช่
21. คนมักเลือกฉันในการเล่นเกมนต่าง ๆ	ใช่	ไม่ใช่
22. ฉันเป็นคนสุดท้ายที่ได้รับเลือกให้เล่นเกม	ใช่	ไม่ใช่
23. ฉันลำบากใจที่จะเป็นเพื่อนกับใคร	ใช่	ไม่ใช่
24. ฉันมีเพื่อนมาก	ใช่	ไม่ใช่
25. ฉันเป็นคนที่ถูกล้อ	ใช่	ไม่ใช่
26. ฉันเป็นคนที่มีความสุข	ใช่	ไม่ใช่
27. ฉันเป็นคนที่ไม่มีความสุข	ใช่	ไม่ใช่
28. ฉันพอใจในสภาพตัวเองขณะนี้	ใช่	ไม่ใช่
29. ฉันอยากเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวฉันตอนนี้	ใช่	ไม่ใช่
30. ฉันเป็นคนราเริง	ใช่	ไม่ใช่

ตอนที่ 2

จงอ่านแต่ละข้อต่อไปอย่างระมัดระวัง แล้วเลือกทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบ
 ข้อ ก. หรือ ข. หรือ ค. หรือ ง. ตามที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องตามความรู้สึกของนักเรียน
 มากที่สุดเพียงข้อเดียว

ก. เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข. เห็นด้วย ค. ไม่เห็นด้วย ง. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

31. ฉันเป็นคนมีคุณค่าทัดเทียมกับผู้อื่น	ก	ข	ค	ง
32. ฉันเป็นคนมีคุณสมบัติที่ดีหลายอย่าง	ก	ข	ค	ง
33. ฉันรู้สึกว่าฉันทำอะไรไม่สำเร็จเลย	ก	ข	ค	ง
34. ฉันมีความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ก็เท่าผู้อื่น	ก	ข	ค	ง
35. ฉันมีความภูมิใจในตนเองน้อยเหลือเกิน	ก	ข	ค	ง
36. ฉันนึกถึงตัวเองในทางที่ดี	ก	ข	ค	ง
37. โดยทั่วไปแล้วฉันมีความพอใจในตัวเอง	ก	ข	ค	ง
38. ฉันหวังว่าฉันสามารถนับถือตนเองได้มากกว่านี้	ก	ข	ค	ง
39. ขณะนี้ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ประโยชน์	ก	ข	ค	ง
40. บางครั้งฉันคิดว่าฉันไม่มีอะไรดีเลย	ก	ข	ค	ง

ตอนที่ 3

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ตามลำดับอย่างถี่ถ้วน แล้วทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบ
 ตัวเลข 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 4 หรือ 5 ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
 เพียงข้อเดียว

1. ไม่เคยเลย 2. ไม่บ่อยนัก 3. บางครั้ง 4. บ่อยครั้ง 5. ตลอดมา

41. ฉันเป็นเพื่อนกับทุก ๆ คน	1	2	3	4	5
42. ฉันมีความสุข	1	2	3	4	5

43. ฉันมีความกรุณา	1	2	3	4	5
44. ฉันเป็นคนกล้า	1	2	3	4	5
45. ฉันเป็นคนซื่อสัตย์	1	2	3	4	5
46. คนทั่ว ๆ ไปชอบฉัน	1	2	3	4	5
47. ฉันเป็นคนที่ไม่ใจแคบ	1	2	3	4	5
48. ฉันเป็นคนดี	1	2	3	4	5
49. ฉันภาคภูมิใจในตัวฉัน	1	2	3	4	5
50. ฉันเป็นคนเกียจคร้าน	1	2	3	4	5
51. ฉันให้ความร่วมมือกับทุกคนเสมอ	1	2	3	4	5
52. ฉันเป็นคนร่าเริงแจ่มใส	1	2	3	4	5
53. ฉันเป็นคนมีความคิด	1	2	3	4	5
54. ฉันเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	1	2	3	4	5
55. ฉันเป็นคนอ่อนโยน	1	2	3	4	5
56. ฉันเป็นคนซื่อจริง	1	2	3	4	5
57. ฉันเป็นคนที่ไม่ถือถือ	1	2	3	4	5
58. ฉันเป็นคนสุภาพ	1	2	3	4	5
59. ฉันเป็นคนซื่ออาย	1	2	3	4	5
60. ฉันเป็นคนสะอาด	1	2	3	4	5
61. ฉันเป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่น	1	2	3	4	5
62. ฉันเป็นคนมีความกตัญญู	1	2	3	4	5

การใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อเปลี่ยนภาพทัศน์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น
ในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

ของ

กาญจณี แก้วทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2522

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทดลองใช้ "แม่แบบ" เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลง
มีโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นเด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 16 ปี ในสถาน
สงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2522 จำนวน 40 คน ซึ่งคัดเลือก
โดยวิธีการสุ่ม แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ๆ ละ 20 คน กลุ่มทดลองได้ใช้ "แม่แบบ" ซึ่งเป็นสไลด์
ประกอบคำบรรยาย จำนวน 19 ภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนรู้จากการสอน
ตามปกติ

ก่อนการทดลองได้ทำการทดสอบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบของ
ดร.พรณิพย์ เกษะนันท์ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดมีโนภาพแห่งตนของรูบิน และเมื่อ
เสร็จสิ้นการทดลอง มีการทดสอบทั้งสองกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เชิงสถิติ โดยใช้
เปอร์เซ็นต์ไทล์ t-test และ analysis of covariance ผลการศึกษานี้ปรากฏว่า

1. เด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราชส่วนใหญ่มีมีโนภาพแห่งตนอยู่ใน
ระดับปานกลาง

2. การใช้ "แม่แบบ" มีผลทำให้กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตน
แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีโนภาพแห่งตน

A STUDY OF THE EFFECT OF MODELING TECHNIQUE ON SELF CONCEPT
OF ADOLESCENTS AT BANSRITHAMMARAT, BOY'S HOME

AN ABSTRACT

BY

KARNCHANEE KLEOWTANONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University

August, 1979.

The purpose of the experiment is to study the effect of the "Modeling" technique on the change of self concept of the adolescents at Bansrithammarat, Boy's Home. Forty boys aged 13 - 16 years were randomly selected as the sample of the study. The controlled group of twenty boys was given conventional instruction on developing self concept while experimental group of twenty boys was exposed to the modeling program which showed nineteen slides of a model whose recorded narration about himself was played simultaneously.

Prior to the experiment, both experimental and controlled groups were pretested using Dr. Punthip Bektanan's Test adapted from Rubin's Self - Esteem Scale. The posttest was administered to both groups using the same test. The data were then statistically analyzed, using percentile rank, t-test and the analysis of covariance. The results were as follows:

1. It was found that the level of the self concept of most adolescents at Bansrithammarat, Boy's Home was in the middle range.

2. The difference between the self concept of experimental group and the controlled group was found statistically significant at .05 level.

3. The duration of time spent at the Boy's Home had no effect on the change of the boys' self concept.